

Referat fra ordinær generalforsamling i Arkitekternes Pensionskasse den 22. april 2013

Generalforsamlingen afholdtes mandag den 22. april 2013 kl. 17.00 på Godsbanen, Skovgaardsgade 3-5 i Århus.

Der forelå følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2012
4. Forslag fra bestyrelsen om ændring af vedtægtens formålsbestemmelse
5. Øvrige forslag fra bestyrelsen og medlemmerne
6. Valg til bestyrelse
7. Valg af revision
8. Sted for næste års generalforsamling
9. Eventuelt

Formand Mette Carstad bød velkommen til generalforsamling 2013 og bestyrelsesmedlemmerne præsenterede sig selv. Lars Thiis indledte med at fortælle lidt om Godsbanen, hvor generalforsamlingen blev afholdt.

Ad pkt. 1. Valg af dirigent

Formanden: Mange tak Lars. Så synes jeg, at vi går videre til vores egentlige dagsorden og første punkt er valg af dirigent. Og der har vi jo en tradition for at spørge Ib Ferdinandsen. Han havde heldigvis også lyst til at sige ja i år, så bestyrelsen foreslår Ib Ferdinandsen til dirigent.

Dirigent Ib Ferdinandsen: Jeg takker for valget og min første opgave er at sikre, at generalforsamlingen er lovligt indvarslet. Ifølge pensionskassens vedtægter skal generalforsamlingen varsles med mellem 2 og 4 uger inden dagen, og det er den blevet, dels via annonce i Arkitekten, dels ved personligt brev til alle stemmeberettigede medlemmer og dels på pensionskassens hjemmeside, hvor Årsrapporten har været tilgængelig siden den 2. april. På den baggrund kan jeg konstatere, at generalforsamlingen er lovligt indvarslet. Jeg har dog en lille bemærkning. I indkaldelsen har der indsneget sig en fejl, da der i indkaldelsen står 2012. Det er markeret andre steder, at det faktisk i dag er 2013. Så det burde være ok, jeg har i hvert fald ikke gjort ophævelser i den anledning.

Og så går vi videre med dagsordenen. Jeg vil sige, at det er vigtigt, når I starter at bede om ordet, at I angiver jeres navn. Det er af hensyn til det referat, som skal skrives efter generalforsamlingen. Så vidt jeg har forstået behøver man ikke at gå på talerstolen, fordi der er en vandrende mikrofon, så når I markerer, vil I så i den rækkefølge, hvor I har markeret, få udleveret en mikrofon, som I kan tale i.

Vi er lidt forsinket, da der har været indskrivninger faktisk indtil nu, men på et eller andet tidspunkt får jeg en seddel, hvor jeg kan oplyse, hvor mange stemmeberettigede medlemmer, der er, og hvor mange fuldmagter, osv. osv. Den har jeg ikke fået endnu. Bestyrelsen har bedt mig knytte et par ord til brug af fuldmagter, da der har været nogen, der har stillet spørgsmålstegn ved brugen af fuldmagter. Jeg har fået oplyst af juristerne, at det er et lovkrav, at man skal have mulighed for at stemme ved fuldmagt, og det er ikke tilladt at begrænse denne mulighed. En bestemmelse herom i vedtægten, f.eks. at man maksimalt må have 2 fuldmagter med, vil simpelthen være i strid med lovgivningen. Jeg vil nu give ordet tilbage til Mette, som vil aflægge bestyrelsens mundtlige beretning. Jeg kan se, at der er en markering til proceduren.

Christian Skjoldborg: Jeg hedder Christian Skjoldborg, og jeg har været medlem af den arbejdsgruppe, som har indsendt de forskellige forslag eller ændringsforslag til dagsordenen. Og det første punkt, hvorfor vi har bedt om ordet i forbindelse med fuldmagter, der er det sådan, at da fuldmagterne og indkaldelsen til generalforsamlingen kom, så opstod der nøjagtigt det, må man have to fuldmagter med, og måtte man have 100 med eller 1.000 med, eller hvad måtte man? Og i den forbindelse, for vi er usikre, for der står ikke noget som helst i vores vedtægter og heller ikke i forretningsordenen til generalforsamlingen. Der står ikke et ord om, hvordan man afgiver fuldmagter. Så derfor og som sagt fordi der var ret mange henvendelser på telefon, så tog vi initiativ til efter at vi havde snakket med Unipension eller AP Pensions administration, hvordan det skulle fungere med fuldmagterne. I den forbindelse gjorde vi så det, der var naturligt, vi er alle sammen arkitekter, vi rettede selvfølgelig henvendelse til AA for at høre deres jurister om, hvordan det er, og til Danske Ark, hvor jeg har jo været organiseret i mange år, for at få en vurdering, og de har så simpelthen sendt til Unipension, Altså AP Pension om, hvordan det var, og der var så også aftalt, som det så også er sket, at dirigenten ville give en kort redegørelse for fuldmagter, og det er fuldstændigt korrekt, at man kan komme med 1.000, for det kræver loven. Det er fuldstændigt korrekt. Men det, der er, det vi har syntes i det her, det er, at det er utroligt, at der er så stor en ændring i forhold til det med afgivelse af fuldmagter, hvor man tidligere har været nede til 2. Da havde det jo været smart, at man i bestyrelsen havde sørget for, at man enten i forretningsordenen til generalforsamlingen eller i vedtægterne havde forslag om, hvordan man afgav sin fuldmagt. Og vi synes samtidig, at det er meget mærkeligt, at bestyrelsen i det materiale, man har sendt ud, at man ikke har fundet anledning til at skrive om, hvordan man forestiller sig at fuldmagter skal afgives, for det er dog en væsentlig ændring, der egentlig er sket i den opfattelse fra hvordan man tidligere har gjort det til det, man har i dag. Og vi ved godt, at vi ikke under det her punkt kan stille forslag. Det var heller ikke tanken, fordi vi kun er interesseret i, at det skal glide nemt og smertefrit om jeg så må sige. Så derfor har vi et forslag, at den kommende bestyrelse vil sørge for, at sådan et vigtigt punkt, som f.eks. Bo Boje Larsen kunne komme med 1.000 fuldmagter hvis han havde lyst til det, det var ret rart, at de ting kom ind i enten i det, der er i dokumentet i forbindelse med generalforsamlingen eller som sagt i selve vedtægterne, så det er så et forslag, vi dermed anmoder om, at det bør tages med, inden vi skal mødes næste år. Og som et lille kuriosum, så har vi jo også bemærket, at Mette Carstad som formand sætter sin underskrift under et dokument 15 cm længere nede, hvor der står, at man indkalder til generalforsamling i 2012. Det er kun som et lille kuriosum. Tak

Ad pkt. 2. Bestyrelsens beretning

Dirigenten: Jeg tror, at bestyrelsen har lyttet til dig. Og så går vi over til næste punkt på dagsordenen, som er bestyrelsens beretning. Og det er Mette.

Formanden: Tak skal du have. Til Christian Skjoldborg vil jeg sige, at ja, vi har hørt det sagte, og vi er enige. Vi laver en bedre beskrivelse til generalforsamlingen næste år om brug af fuldmagter.

Så har vi bestyrelsens beretning. Måske er der nogen af jer som holder Politiken og har læst denne artikel. Det er noget af det mere spændende, som vi skal arbejde med i den kommende tid. Vi skal senere drøfte vores ændrede formålsbestemmelse, men det kommende samarbejde med Forca har fyldt rigtig meget i den forløbne tid, så det vil jeg fortælle en lille smule om lige om lidt. Vi har holdt dialogmøder med vores medlemmer rundt i landet, og det var både en god oplevelse og meget lærerigt. Og der var særligt to ting, som vi tog med os derfra. Den første ting handler om indlånsbanken, der jo var til sidste års generalforsamling som forslag. På dialogmøderne blev det klart for os, at vi skal fortælle helt konkret, hvad indlånsbanken skal tilbyde til hvem og hvordan. Og så konkrete kan vi ikke blive på nuværende tidspunkt, og derfor har vi trukket forslaget om indlånsbank på dette års generalforsamling. Ønsker bestyrelsen på et senere tidspunkt alligevel at genoptage muligheden for en indlånsbank, vil det til

den tid kræve vedtægtsændring og komme op på generalforsamlingen igen. Den anden ting er administrationsfællesskabet. Problematikken var sådan set den samme. Medlemmerne på dialogmøderne ville have svar på følgende spørgsmål: Hvem vil vi samarbejde med? Og hvordan? Og det har derfor haft meget høj prioritet for bestyrelsen, at vi kunne offentliggøre noget om dette inden generalforsamlingen og den 17. april fik vi så offentliggjort vores samarbejdspartnerplaner med Forca via en pressemeddelelse og på pensionskassens hjemmeside. Politiken havde også en historie om det under overskriften: "Pensionskasser samler maskinrummene". Og det er en meget præcis beskrivelse. Det består i, at vi i Unipension-fællesskabet overfører en stor del af administrationen til Forca-fællesskabet og så køber vi samtidig 25 % af selskabet og bliver ligeværdige ejere sammen med PKA, Lærernes Pension og Pædagogernes Pensionskasse. Det handler om at spare omkostninger uden at medlemmernes indflydelse ændres. Det handler også om at gøre tingene bedre og billigere. Samarbejdet med Forca betyder, at vi i fællesskab kommer til at servicere flere end 600.000 medlemmer, og dermed kan vi realisere jeres krav om lave omkostninger til administration. Vi har underskrevet en hensigtserklæring om samarbejdet, og næste skridt er en meget grundig analyse af, hvordan det hele rent praktisk skal foregå. Resultatet af den analyse er klar i slutningen af juni, og hvis bestyrelsen mener, at resultatet af den analyse kan blive til medlemmernes gode og til pensionskassens fordel, så vil vi underskrive den endelige aftale. Det er vigtigt for mig og resten af bestyrelsen at slå fast, at vores pensionskasse er en selvstændig pensionskasse med egen bestyrelse og beslutningskraft, og det vil den fortsat være med et Forca-samarbejde. Pengene og beslutningerne bliver, hvor de hele tiden har været, men vi går fælles i et administrativt samarbejde.

Vi er jo noget særligt. Vi er medlemsejet. Pensionskassen, kunderne og ejerne er de samme. Der er ingen modstridende interesser. Og derfor er vi i den heldige situation, at vi kan indrette pensionskassen lige efter medlemmernes ønsker. Ikke aktionærer eller investorer men medlemmer og naturligvis underlagt Finanstilsynets skrappe retningslinjer. Det kræver jo, at vi kender medlemmernes ønsker, så mindst én gang om året tager vi temperaturen på forholdet mellem medlemmerne og pensionskassen. Vi spørger også medlemmerne, hvad der er vigtigt for dem, og der er 4 parametre som er særligt vigtige. Det er konkurrencedygtige afkast, lave omkostninger, stabile pensioner og så er det pensioner, produkter og service, som passer til medlemmernes behov. Vi refererer til de 4 parametre som medlemskrav, som også er foldet ud i den årsrapport, vi har sendt ud. Hvis vi skal opnå vores mål om at blive medlemmernes foretrukne pensionsleverandør, uanset om vi får medlemmerne foræret direkte via pensionskasserne eller om vi skal i fri konkurrence om at få medlemmerne, så skal vi leve op til alle fire.

Hvis vi kigger på vores afkast, så er det et af de væsentligste parametre for medlemmerne, at vi har konkurrencedygtigt afkast. Som I kan se her bag mig, fik vi et af branchens bedste afkast i 2012 på 13,1 %. Og det er vi selvfølgelig rigtig godt tilfredse med i pensionskassens bestyrelse. Sammenligningen er lavet med Finanstilsynets påtvungne nøgletal 1 fra de godkendte regnskaber. Vores farve i AP er den røde og vores to samarbejdspartnere i Unipension er den blå og grønne. Det er sådan, at det altid er bedre, når andre siger, at man gør det godt end når man selv siger det. Derfor vil jeg da også gerne nævne, at det uafhængige konsulenthus KIRSTEIN i en stor undersøgelse af pensionsmarkedet herhjemme noterer sig, at vores tre pensionskasser i Unipension har et af branchens højeste afkast og hertil et yderst fornuftigt risikoniveau. Hvis vi så ser en sammenligning fra perioden 2009-2012, så ligger vi også ganske pænt. Når vi tager netop den periode, er det fordi Unipensions investeringsafdeling blev omorganiseret og kom endeligt på plads i løbet af 2008. Vores resultater kan vi altså bedst bedømme fra og med 2009 og de seneste fire år. Det flotte afkast er et resultat af målrettet arbejde, vores investeringsafdeling har udført siden 2008, hvor Unipension blev dannet. Og som I kan se, ligger vi lavere i AP end de to øvrige kasser i Unipension, og det skyldes, at afkastet på vores ejendomme desværre i denne her periode har påvirket afkastet negativt.

Vi har i bestyrelsen et lovgivningsmæssigt ansvar for at sikre, at medlemmerne får det højst mulige afkast. Men det har vi ikke fået på grund af vores ejendomme. Gennem flere år har vi

forsøgt at rette op på forholdet. Og vi har blandt andet undersøgt potentialet i ejendommene en for en, og sidste år kom vi så til en erkendelse af, at det ikke er muligt i Arkitekternes Pensionskasse at få så højt et afkast på de direkte ejendomme, som hvis vi f.eks. havde købt noget så enkelt som en statsobligation. Derfor vedtog vi en ny ejendomsstrategi, som er i fuld gang med at blive implementeret. Det betyder, at pensionskassens ejendomme er eller er ved at blive sat til salg.

Hvis I kigger på sliden bag mig, kan I se en blå graf. Den viser afkastet på vores ejendomsportefølje fremskrevet med det historiske og faktiske afkast på 1,2 % om året i 10 år. Den blå graf viser altså det scenarie, hvor vi bevarer den nuværende ejendomsportefølje. Den røde graf viser det forventede afkast med den nye ejendomsstrategi. Det lille hop det første år skyldes, at vi forventer at kunne sælge ejendommene lidt højere end den bogførte værdi i regnskabet. Vi har fået gennemført en omfattende vurdering af alle ejendomme i efteråret som viser, at det kan vi. Den grønne graf viser den illustrative sammenligning af afkastet på en 10-årig statsobligation. Målet med den nye strategi for ejendomsinvestering er at sikre et højere langsigtet afkast og en bedre risikospredning i vores ejendomsportefølje, som indtil nu primært har bestået af danske boligejendomme. Det er ikke en hensigtsmæssig spredning af risiko. Man kan sidestille det med udelukkende at investere i danske aktier. Vi bliver sårbare, og vi får ikke optimeret vores investeringer. Helt konkret medfører den nye strategi, at vi ikke længere vil have såkaldt direkte ejede ejendomme. Vi implementerer den samme tilgang til ejendomsinvesteringer, som vi allerede bruger omkring aktier og obligationer. Ejendomsporteføljen bliver global med udgangspunkt i Europa og USA og andelen af ejendommene i vores samlede investeringer skal reduceres fra 11 til 5 pct. Pensionskassens ejendomme var engang et tilbud til medlemmerne om billige boliger. Men sådan har det ikke været i flere år. Ejendommene skal behandles som investering på lige fod med aktier og obligationer, og de skal komme alle medlemmer til gode, ikke kun de medlemmer, som bor til leje i pensionskassens ejendomme. Hensynet til alle medlemmer har præget vores tilgang til ejendommene i de senere år, og det er også det hensyn, der ligger bag den nye ejendomsstrategi. Vi kan simpelthen ikke være bekendt at lade unge medlemmer, som ligger langt nede på vores anciennitetsliste til ejendommene betale for, at gamle medlemmer bor godt og billigt. Hvad angår de lejere, som bor i vores ejendomme, forventer vi ikke, at de kommer til at mærke en forandring. For en ny ejer skal følge præcis den samme lovgivning, som pensionskassen følger i dag. Alle lejere har modtaget et personligt brev med henvisning til mere information på vores hjemmeside. De, der bor i ejendommene, som ikke er opdelt i ejerlejligheder, har forkøbsret til ejendommene på andelsbasis. Og de får besked, når der indløber et bud på den ejendom, de bor i. Ønsker de ikke at overtage ejendommen, kan de blive boende som lejere på samme vilkår som hidtil. Vi har fået hjælp af en gruppe medlemmer til at teste det skriftlige materiale, der blev sendt ud til lejerne omkring den nye ejendomsstrategi, og hvis der sidder nogen her i salen, som havde hjulpet til med det, så vil jeg da gerne benytte lejligheden til at takke for den hjælp.

Det er fire år siden, at vi startede professionaliseringen af vores arbejde med ansvarlige investeringer, og vi har også i den anledning spurgt medlemmerne, hvad de synes om vores indsats. Konklusionen er, at der er stor opbakning om vores linje. Også vores ejendomsstrategi vil blive underlagt retningslinjer for ansvarlige investeringer. Kun 20 % af vores medlemmer er ikke enige i de emner, som er omfattet af de nuværende retningslinjer og næsten 7 ud af 10 mener, at vi matcher eller er bedre end andre pensionskasser på områder og medlemmernes indtryk stemmer dermed godt overens med, at vi rent faktisk er blandt de pensionskasser, som er længst fremme inden for ansvarlige investeringer. I har som medlemmer af pensionskassen også en berettiget forventning om, at vi i bestyrelse og administration gør alt for, at pensionskassen har så lave administrationsomkostninger som muligt. Det arbejde begyndte for alvor også med dannelsen af Unipension i 2008 og bag mig kan I se, at det er lykkedes at sænke omkostningerne siden 2008. Pr. medlem var omkostningerne 947 kroner i gennemsnit i 2012, hvilket er en besparelse på 10 % i forhold til 2011. Administrationsomkostningerne pr. medlem er samlet set dog steget 12 % i forhold til 2008, hvor Unipension blev etableret. Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, at det samlet set er steget. På den anden side er vi nødt til

at se, hvad vi får for pengene af nye produkter, ny hjemmeside, egne tal, professionel rådgivning, nye IT-systemer og rådgivning rundt om i landet og ikke mindst implementering af evigt tilbagevendende ny lovgivning. Dette kunne vi ikke have gjort i Arkitekternes Pensionskasse uden samarbejdet i Unipension. Omkostningerne ville efter bedste bud have været mindst fordoblet. Som tallene viser, kan vi dog heller ikke i Unipension, selv om vi er mere end 100.000 medlemmer til sammen, udvikle os og samtidig få lavere omkostninger, så vi er nødt til at være endnu flere om at dele udgifterne for at fremtidssikre pensionskassen. Også hvis vi forvalter investeringer for andre, sparer vi investeringsomkostninger, og det er derfor, vi har et ønske om mere samarbejde med andre. Det vil Cristina Lage komme tilbage til, når hun gennemgår den reviderede formålsbestemmelse. Hvis vi så sammenligner vores administrationsomkostninger med andres, ja så ligger vi et par hundrede kroner over gennemsnittet og lige på gennemsnittet af alle. MP i Unipensionsamarbejdet, som er den blå søjle, er lidt lavere, men selv MP er faktisk ikke nogen stor pensionskasse. De er 90.000 medlemmer og vi er ca. 8.000. Det betyder så, at deres omkostninger kun er 600 kroner, hvor vores er 900 kroner.

Så har jeg hørt nogen sige, hvad betyder de par kroner dog? Men hvis man tænker på, at det sparede kan tillægges opsparingen i de næste 30-40 år, man sparer op til pension, så har det faktisk meget stor betydning for den pension, man får i sidste ende. Sammenligner vi vores omkostninger med de kommercielle selskaber er det langt mere, men vi vil meget gerne i nærheden af de rigtigt store pensionsselskaber, og det er dem, som vi sammenligner vores omkostninger med, når vi søger at få dem ned. Så har vi også investeringsomkostningerne. De afspejler hvor godt et investeringsår det har været. Vores forvalteres løn afhænger af, hvor godt de gør det. Så i gode år som f.eks. 2012 stiger også investeringsomkostningerne. I 2012 var afkastet 775 mio. kroner og investeringsomkostningerne var 27 mio. Så for hver krone vi har brugt i investeringsomkostning, er der kommet 28 kroners afkast tilbage til medlemmerne. Er vi så dyrere i investeringsdrift sammenlignet med andre? Næh, igen vil jeg henvise til Kirstein, uafhængigt konsulentfirma, som har udarbejdet denne sammenligning bag mig. Vi er med i gruppen med en aktieandel på 50 %, og her er vi billigst af alle, hvad angår investeringsomkostninger. Men et samarbejde med andre også på investeringsområdet kan både styrke kvalitet og reducere omkostningerne. Også det vil Cristina Lage fortælle mere om, når hun kommer til formålsbestemmelsen.

Efter regler i Lov om Finansiell Virksomhed skal jeg også informere om aflønning af bestyrelse og direktion i 2012 og 2013 samt om fremtidsudsigterne for 2013. I 2012 er bestyrelsens 7 medlemmer blevet honoreret med 543.000 kroner, og i 2013 er direktionen blevet aflønnet med 367.000. Det skal dertil siges, at det er Arkitekternes Pensionskasses andel af den samlede løn. Det er 12 % af den samlede løn. Dertil kommer, at der er indgået forlig i sagen med den tidligere midlertidige direktør Erik Adolphsen og her var AP's andel 57.000 kroner, hvilket ligeledes svarer til 12 % af de samlede udgifter. Bestyrelsens arbejdsmæssige ansvar og kompleksitet er øget væsentligt de senere år, og der stilles hele tiden øgede krav fra Finanstilsynets side, lige så vel som at vi er til møder i Finanstilsynet. Denne udvikling fortsætter i årene fremover, og det er rimeligt, at ansvar og arbejdsmængde også afspejler sig i aflønningen af bestyrelserne og derfor har vi forhøjet bestyrelseshonoraret for 2013 og frem, så det forventes at udgøre 743.000 kroner. Menige medlemmers honorar er steget fra 50.000 til 80.000. Næstformandens honorar er steget fra 92.000 til 140.000 og formandens honorar er steget fra 154.000 til 200.000 kroner om året. Det særlige revisions- og regnskabskyndige medlem, som vi deler med Pensionskassen for Jordbrugsakademikerne & Dyrlæger, er for vores andel 83.000. Cristina Lage – hendes løn har været uændret siden tiltrædelsen i efteråret 2011, så den bliver reguleret i 2013, det skal forhandles og i 2014 forventer vi, at niveauet er det samme i bestyrelsen, og at Cristina Lages løn igen vil blive reguleret. Direktørkontrakten er en årlig forhandling med direktøren. Jeg vil gerne understrege, at vi følger med i, hvad andre tilsvarende job bliver aflønnet med. Vi skal ikke miste jordforbindelsen, men det er klart, at det er en meget stor forretning, som vi forvalter. Medlemmerne har til sammen mere end 100 mia. kroner, og derfor er det også selvklart, at aflønningerne skal matche indsats og de virksomheder, vi sammenligner os med.

Jeg går nu over til at tale om medlemskrav 3 om stabile pensioner.

Det vigtigste for vores medlemmer er tryghed og stabile pensioner, som ikke svinger op og ned i takt med de årlige investeringsafkast. Dette er tilfældet med rene markedsrenteprodukter. Vi sikrer stabile pensioner ved at udjævne investeringsafkastet hen over årene. I stedet for at give medlemmerne de aktuelle afkast år for år, som kan svinge meget, får medlemmerne en gennemsnitlig forrentning i form af kontorenten. I 2012 er kontorenten 4,25 % efter skat. Og bag mig kan I se trygheden illustreret. Den røde stabile graf er kontorenten, mens den sorte graf er de enkelte års svingende afkast. I et år, hvor afkastet er højere end kontorenten, sætter vi til side, og når kontorenten er højere end afkastet, tærer vi, så medlemmerne ikke oplever faldende pensioner. En solid kapitalbuffer er en forudsætning for stabile pensioner, og vi er flere gange så solide i Unipension og i Arkitekternes Pensionskasse, selvfølgelig, som myndighederne kræver. Behovet for tryghed går ikke bare på størrelsen af pensioner, men også på varigheden. Mange er bange for, at de overlever deres pensionsopsparing, hvis de kun har sparet op i rate- eller kapitalpension, men det sker ikke for vores medlemmer. Når man er medlem i vores pensionskasse, har man en livrente, og det betyder pension hele livet uanset hvor længe man lever, og det er det, som vores kapitalbuffer sikrer. Vi fik med omvalget og den fleksible pensionsordning stor valgfrihed på produktsiden. Forsikringsdækningerne kan man skrue op og ned for ved invaliditet og man kan helt fravælge ægtefælle- og børnepension. Også opsparingssiden blev der større valgfrihed på. Opsparingen sker som udgangspunkt i en livrente, men medlemmerne under overenskomst kan bruge op til en tredjedel af deres opsparing på ratepension. Og medlemmer uden for overenskomst kan frit vælge opsparingsform. Når vi går på pension er der også gode muligheder for at skræddersy tilbagetrækningen. Med delpension kan man trappe ned på arbejdet og op for pensionen efter behov. Vores vigtigste service til medlemmerne er rådgivning, og vi kan mærke en stærkt stigende efterspørgsel i takt med, at pension faktisk er ved at blive et emne, som der jævnlige skrives om i aviserne og tales om ved middagsbordet. Vi har holdt fire gange så mange rådgivningsmøder i 2012 som i 2011, faktisk næsten to møder om dagen i gennemsnit. Og møderne kan foregå på arbejdspladsen, online, på vores regionalkontor eller i pensionskassen. Styrken ved at være en medlemsejet pensionskasse for arkitekter er, at vi kan tilpasse vores produkter og service efter netop de ønsker, som vores medlemmer har. Den frihed bevarer vi i et administrations-samarbejde som Unipension eller det, som er større, og her tænker jeg selvfølgelig på samarbejdet med Forca. Ved udgangen af 2012 havde pensionskassen lidt flere end 8.000 medlemmer, og vi har dermed oplevet en lille medlemsfremgang på 3-5 %. Vi har ca. 7,5 mia. kroner under vores forvaltning og årets resultat blev et plus på godt 383 mio. kroner.

Til sidst vil jeg gerne takke vores faglige organisationer, Akademisk Arkitektforening og Arkitektforbundet, for et godt og konstruktivt samarbejde. Og hermed vil jeg lukke formandens mundtlige beretning og give ordet tilbage til dirigenten

Dirigenten: Det var formandens mundtlige forelæggelse af beretningen. Den er jo også sendt ud. Og så vil jeg høre, om der er nogen, der har bemærkninger til beretningen?

Christian Skjoldborg: Jeg hedder Christian Skjoldborg og det er faldet i min lod at præsentere vores indlæg her i løbet af eftermiddagen og aftenen i den arbejdsgruppe, som har arbejdet med tingene. Og der er to grundlæggende forhold, som vi mener fremover har meget stor betydning, og som vi som en gruppe medlemmer i AA og andre i København, hvor vi har snakket om det, og der har vi drøftet tingene. Samtidig har vi også haft et møde på et dialogmøde i København, og der er som sagt to vigtige ting, der gør sig gældende. Det er nemlig forholdet med ændringen af vedtægterne og forholdet ved salg af ejendomme. Jeg ved godt, at det ikke blev drøftet på selve dialogmødet, for det kunne vi ikke. Men det er derfor, at vi faktisk har indsendt forslag til generalforsamlingen vedrørende punkt 4. Desuden er det sådan, at vi er tre medlemmer af arbejdsgruppen, som har holdt et møde med AP eller Unipension og til mødet kom Mette Carstad og en medarbejder. Vi havde nogle spørgsmål, og vi håbede på, at vi lige-

som kunne få afklaret nogle af de spørgsmål, og vi var også blevet lovet et referat fra mødet og de håbede på, at det kom i løbet af en uge, og nu er der så gået næsten 14 dage, og vi har ikke set det endnu, men det har så været med til at vi yderligere ønskede offentlighed om nye kandidater, så vi har under punkt 6 på dagsordenen opstillet to nye kandidater, men jeg vil gerne samtidig understrege, at gør jo kun det her fordi vi vil gøre det så godt som muligt for os alle sammen. Vi har opnået det bedste resultat, og det har jeg også givet udtryk for tidligere. Vi synes, at hele forholdet - eller hele ideen med at have Unipension, det er en smadder god ide, og den må gerne vokse for den sags skyld, så det er ikke det. Men vi er bare ikke overbevist om de ting, der er sendt ud til os og det vi har hørt, det har ikke kunnet rykke os, og det, der er i det, jeg ved ikke, om I har set på hjemmesiden. Det har egentlig været lidt sjovt at være på dialogmøderne, fordi der kunne vi tale med magistrene og dyrlægerne. Det er også interessant på deres hjemmeside, og det kan være, jeg håber, ja, at det er rigtigt, ja der har man hyret en krisepsykolog, som man kan tale med magistrene om. Medlemmerne kan henvende sig, og han har skrevet en ting, og det, synes jeg, er meget fint, og det er det, vi har gjort også, at man skal bruge sin professionelle tilgang til denne her problemstilling med ændring i pensionskassen. Så vi er fuldstændigt enige med ham, men jeg håber ikke, at vi får behov for en krisepsykolog i AP. Og som sagt, på grund af hele den diskussion, der har været, så har vi fremsendt vores forslag. Jeg skal prøve at gøre det så hurtigt som muligt, men det er det længste indlæg, I kommer til at høre fra mig. Det første forhold, det er som sagt det, som vi betragter med stor alvor, det er selvfølgelig ændringen af vedtægterne og så under det kommer så også urafstemning og strategi. Og det kan jeg jo se, det er også absolut et stort og vigtigt emne for pensionskassen og for administrationen. AP og Unipension skriver, at man har lyttet meget til medlemmerne, og man har altså fremlagt nogle meget vidtrækkende forslag til vedtægtsændringer, som indeholder som sagt nye strategier. Men som vi opfatter det, så er de forhold, jeg ved godt, at man har lavet lidt ændringer, men disse tre forslag, de blev faktisk nedstemt sidste år i alle tre pensionskasser til generalforsamlingerne. Og I må korrekse os, hvis vi har opfattet det forkert. Og man har også faktisk taget nogle af de indsigelser, som kom frem på de der dialogmøder, det var nemlig etablering af en udlånsbank. Det har man taget af bordet, og det var efter, at vi havde indsendt vores forslag til punkt 4 på generalforsamlingen. Men der er én ting, der skal slås fast, sådan som vi ser det, der skal stå i flammeskrift. Det er, at hvis man godkender bestyrelsens forslag under punkt 4, så kan man faktisk dagen efter, at man har haft en generalforsamling, så kan man faktisk etablere endnu en bank, hvis man vil, og etablere andre ting. Så de fremsendte materialer og dialogmøderne, de har altså ikke overbevist os om, at vedtægterne bør ændres og slet ikke, som det er beskrevet. Vi har - vores bestyrelse den har vel egentlig uden at det har været godkendt på en generalforsamling, og det kan den måske, det skal vi ikke gøre os kloge på, men den har i hvert fald besluttet at oprette et fondsmæglerselskab, og det er et selvstændigt aktieselskab og det er som sagt ikke kun et påstandsord, men man anser det som en meget nødvendig ting, og det ville jeg også, hvis jeg sad i jeres position og havde det synspunkt, så der det altså nødvendigt at have det, for at man kunne vokse og blive større, for at vi - I skal forestille jer det her, det er som jeg også prøvede at forklare, at det er jo for at vi skal spare nogle penge ved at lave hele de vedtægtsændringer, lave en ny struktur, det er for at vi skal spare de her 300-500 kroner. Jeg ved godt det også når op til 800 kroner om året, men det forudsætter, at man faktisk bliver 100.000 medlemmer mere. Nu ved jeg godt der er kommet nogle ind med Forca for et par dage siden, hvor man forvalter og man skal forvalte mere end 100 mia. kroner for at få bragt vores administrationsomkostninger ned, og det er jo noget, der virkelig vil noget. Til jeres orientering er der DJØF'erne og Ingeniørernes Pensionskasse og 25.000 medlemmer et eller andet andet sted fra bare for at vi får skrabet de her 100 mia. sammen, og sådan som vi har forstået det, så er det jo ikke sådan noget, som folk egentlig - jeg vil sige én ting, vi er overhovedet ikke imod, at der kommer, vi synes, at det er en god ide at få inddraget en ny pensionskasse, at der kommer en ny pensionskasse ind i fællesskabet, men da vi som sagt havde møde med Mette Carstad, så blev det klart, at det var faktisk det, som vi havde hørt på dialogmødet, jamen det var jo, at man skulle have nogle pensionskasser ind plus man også vil have ekstern kapital at skulle forvalte. Men Mette Carstad sagde, at man var faktisk ikke interesseret i at få en ny pensionskasse ind, man ville bare gerne have noget kapital, man skulle

forvalte, og det vil vi gerne have ført til referat, men vi har ikke fået de der referater. Men det korte af det lange, man skal virkelig være mange mennesker, for at vi kan komme ned i administrationsomkostninger, og hvordan man kommer ned, kommer, at andre pensionskasser lige pludselig skulle synes, at det var en smart ide at gå hen til vores pensionskasse og Unipension og få administreret tingene, ja, det har vi jo sådan haft, det har vi været tvivlende over for. Det næste det er, så spurgte i forbindelse med dialogmødet og de drøftelser, der har været, ja så det eneste, der blev sagt, hvem har været på tapetet af pensionskasser? Hvem vil gerne lægge sig ind i Unipension og blive medlem af fællesskabet, og der har ikke været nogen, sådan som vi har forstået det, og den eneste man har haft, måske en tanke der har været fremme, det var, at gymnasielærernes konfliktfonds kasse, som jo var på en milliard eller sådan noget, at den måske kunne man så forvalte, hvis man laver om på tingene, og det er klart, at hvis man skal gøre sådan noget, så skal man lave om på reglerne og vedtægterne. Men der er det som sagt, at selv om man har en meget god stærk kikkert, så er det ikke muligt at finde en, der endnu har været, men man vil gerne gøre sig til, som man siger, sådan at de øvrige spillere på markedet skal kunne genkende os. Og spørgsmålet er, om man gør det så godt, som vi egentlig tror. Forslag om væsentlige vedtægtsændringer, dem mener vi, at de skal sendes til urafstemning. Men der har bestyrelsen ikke fundet, at det er nødvendigt om jeg så må sige at sende sådanne vigtige ting frem. Først efter at vi faktisk havde sagt, at vi vil lave et forslag om urafstemning, ja så har man fra bestyrelsens side fremlagt et forslag om urafstemning, og det er på det punkt, der skal vi nok bagefter vejlede i, hvad det er, vi mener, og vi mener, at man bør stemme imod bestyrelsens forslag om urafstemning som nemlig ligger urafstemningsresultatet over til bestyrelsen. Vi føler faktisk, at det er lidt groft, at bestyrelsen har været i stand til at lægge et forslag om urafstemning, hvor man simpelthen ikke godkender det, som generalforsamlingen, herunder alle de fuldmagter som bliver afgivet, det opfatter man ikke som det rette forum til at beslutte hvad man vil, men det kan en del eller et flertal af bestyrelsen, de kan så sige, om man vil et par måneder efter, men det skal vi komme ind på senere, men der er det, at vi har ikke kunnet forstå de ting, der er kommet frem, og det, som bestyrelsen gerne ville. Vi har manglet nogle ting, nogle diagrammer og nogle oversigter over, hvem og hvordan det hele vil komme til at fungere, og det er jo derfor, at vi har stillet det forslag om, at man skulle udsætte det i et år, således at man har tid til at anskueliggøre for vi har jo dog gået i skole, de fleste af os om jeg så må sige, her i lokalet, således at vi kan forstå det, og der jo fordi, vi skal jo kunne forstå, hvad det er. Ellers har ikke kun bestyrelsen et problem, men har vi alle sammen et fælles problem.

Så lige kort til forholdet om ejendommen. Det er således, at – jeg ved ikke hvor meget der er gået ind i ejendommene. Her hørte vi jo lige pludselig, at Mette Carstad gjorde opmærksom på, at man havde et – at lejerne de boede til en specielt billig leje, og det tror jeg nok, at Kirsten Utoft vil tale om. Det er absolut ikke meningen, at det er det, man skal have billig leje ved at bruge ejendommene, men som sagt, vedtægtsændringer. Vi har været fremme med de her forslag og så endte det med, at bestyrelsen efter at vi havde lagt de her ting frem, så har de besluttet at sende ud og igangsætte proceduren om salg af ejendommene, og jeg kan til jeres orientering, jeg tror, at Arkitekternes Pensionskasse har omkring – de er omkring 600 mio. kroner værd. Man har også angivet, nu var der et diagram, man har også angivet Arkitekternes Pensionskasse, de har haft et årligt tab i de sidste fra 2009 til 2011 på omkring 4½ %, men nu mener man altså ved at kunne købe op i globale fonde, at man kan nå op på 5 %, og det vil sige, at man egentlig mener, at man kan forbedre sit afkast ved ejendommene omkring en 10 % og det er ved at gå globalt. Hertil kommer at man egentlig har istandsat nogle ejendomme, som man har haft, osv. osv., men det korte af det lange det er, at man lige for øjeblikket her, der har man besluttet at sætte Arkitekternes Pensionskasse, Magistrernes Pensionskasse og Dyrslægernes og Jordbrugsakademikernes Pensionskasses ejendomme, at sætte dem alle sammen til salg. Det er omkring 5½ mia. de er værd. Og det skulle man helst have solgt i 2013. Det der er interessant i hele det spil her, det er egentlig, at andre pensionskasser, vi er ikke pensionseksperter eller noget som helst, men alle andre pensionskasser, og det kommer vi til lidt senere under ejendomme, de har besluttet at købe ejendomme op i Danmark, og hvordan det egentlig matcher, det synes vi er meget mærkeligt, at de andre køber

op, men Arkitekternes Pensionskasse eller Unipension kan man sige, de har besluttet at sælge alle ejendommene. Det mener vi sådan set ikke, at Mette Carstad gjorde klart, at man havde haft nogen redegørelser og lavet nogle undersøgelser eksternt, det kan vi jo kun være glade, at der har været eksterne folk inde over, men vi mener faktisk ikke, det har ikke været en fair måde at analysere og informere medlemmerne om, hvordan hele afkastet har været. Nu var der et – nu skal jeg lige i det her i forbindelse med et diagram, det havde nemlig været interessant at få frem, der var et andet diagram, som har været udsendt til os alle sammen, det viste nemlig, at afkastet i Arkitekternes Pensionskasse i 2012 med ejendommene, det var bedre end uden ejendommene. Papir er taknemmeligt og man kan jonglere lidt med det, så det har vi også undret os over, men det korte af det lange det man, man kan egentlig, spørgsmålet er så her til bestyrelsen: Hvorfor er det, at man ikke vil eje mursten mere i København, at man vil gå globalt og købe sig ind i udenlandske eller i store fonde, som har forstand på ejendomsadministration eller investeringer. Vi har et lille spørgsmål mere, det er egentlig, om revisorer og tilsyn, om de overhovedet har gjort indsigelser mod, at man har en ejendomsportefølje, for vi har jo bemærket også, at i forhold til det forslag om ejendommene, så er det så, at der kan bestyrelsen komme til at, og det skal den selvfølgelig ikke, agere således, at den vil ifalde ansvarsforsømmelse. Det skal den jo ikke gøre. Det er der ingen, der forestiller sig, at man skal gøre. Men det er besynderligt, at de andre pensionskasser, de køber op, men hvis vi ikke sælger vores, så siger bestyrelsen, men det skal jeg komme til under ejendomme, at den kan ifalde straf, og det er jo ikke så rart. Bestyrelsesansvar. Men til slut her vil jeg lige sige, at det hele her, at man har besluttet at sælge, og det er hele Unipension og det er ca. 5,3 mia., det drejer sig om, men det interessante det er, og det var også det ved Mette Carstads gennemgang, der er ikke en eneste tanke om, hvorfor, hvis man har en portefølje, en ejendomsportefølje på 5,3 milliarder, hvis man nu havde en manager og nogle kloge folk til at styre, hvordan det skulle være. Det kan da godt være, at man skal sælge nogle af de ejendomme, man har, det ved jeg ikke, men det interessante er, at med det udgangspunkt på 5,3 mia. kunne måske få det til at fungere som en ejendomsportefølje, og hertil kommer selvfølgelig den almindelige drift, hvordan det er, det havde dog været interessant, hvordan det egentlig, om det kunne være. Og det er derfor, at vores konklusion er, at vi ikke føler det der forslag om vedtægtsændringer og om salg af ejendomme, som kommer frem under punkt 4 og det er derfor, at vi som sagt ikke mener, at vi kan godkende bestyrelsens beretning på det her punkt.

Dirigenten: Det skal I heller ikke. Bestyrelsens beretning skal der ikke stemmes om. Godt, ja, jeg vil sige sådan, at hvis der kommer flere indlæg af denne her længde, så vil jeg skærpe ønsket om at få indlæggene forkortet, specielt også når de punkter kommer, der er stillet som forslag, fordi ellers bliver vi aldrig færdige. Der er faktisk en der, der har bedt om ordet.

Hanne Smith: Jeg hedder Hanne Smith. Jeg har kun to korte spørgsmål. Jeg vil godt høre om det der pant på ejendomme, om det har noget at gøre med de forskruede priser, der i det hele taget lå i den periode generelt her i landet, fordi, altså, én ting er en forskruet ejendomsvurdering, og så fordi så rasler priserne ned, så er det at anskue som et tab eller er det en anden politisk historie ikke. Og så er jeg meget nysgerrig med den der lagkage med medlemsundersøgelsen. Der er nogle gode procenter, men der står ikke en skid om, hvor mange der faktisk har bidraget. Jeg har ikke, ved jeg for eksempel, deltaget. Jeg vil gerne have et tal på, hvor mange medlemmer har rent faktisk meldt tilbage på den medlemsundersøgelse? Tak

Kirsten Utoft: Og det var det yderst interessante, som Mette Carstads beretning startede med, at der er i horisonten et selskab, der hedder Forca.

Forca, ligesom det italienske parti, nå. Det var interessant. Jeg ville af den årsag heller ikke kalde det Forca, men det er så en anden side af sagen. Nej, det var, at Forca det er et fuldt funktionsdygtigt selskab for de her 500.000 medlemmer. Det har en investeringsafdeling, der jo sådan set er en parallel til vores fondsmæglerselskab. Vores fondsmæglerselskab skal ud og have en dobbelt så stor portefølje, og så er jeg ikke rigtig med på, hvordan kommer det til at

fungere, vi køber ind, 25 % af Forca, det er det, der er tanken, hvordan kommer det til at forholde sig med vores fondsmæglerselskab, fordi jeg forstår, at det er kun papirarbejdet med postudsendelse, osv. Kommer vores fondsmæglerselskab til at konkurrere med Forca, fordi Forca vil også gerne ud og have lidt mere kapital at lege med. Jeg forstår ikke rigtigt sammenhængen, kommer vi til med højre hånd at konkurrere med venstre hånd, når vi kommer ind i Forca?

Formanden: Jeg kunne jo starte en lang dialog med Christian, det tror jeg, at jeg vil afholde mig fra, og bare lige rette én ting, som du startede med at sige, det var vedrørende generalforsamlingerne i de tre pensionskasser i Unipension sidste år. Der blev forslaget faktisk vedtaget af Magistrenes Pensionskasse. Det blev nedstemt i PJD og i AP blev det trukket, inden der var en afstemning, og det var altså forslaget om ny formålsbestemmelse, som vi havde på generalforsamlingerne sidste år.

Men på generalforsamlingen blev det faktisk vedtaget af Magistrenes Pensionskasses delta-gende medlemmer. Der skete så efterfølgende det, at Dansk Magisterforening, som har veto-ret over for alle vedtægtsændringer, at de bad om, at forslaget blev trukket, og det blev det så. Så det var lige en lille præcisering der. Så vil jeg lige sige, du sagde også noget om en bank. Nej vi har i bestyrelsen ingen mulighed for med den nye formålsbestemmelse at lave en bank dagen efter. Det vil kræve en ny vedtægtsændring, og det vil sige, at generalforsamlingen vil igen høre om banken, hvis vi i Arkitekternes Pensionskasse får en bank. Jeg er sikker på, at vi kommer tilbage til diskussionen omkring ejendommene og den værdistigning eller det værditab, som der er i ejendommene. Så det tror jeg, at jeg vil skyde til det punkt, vi har senere på dagen.

Ligeledes punktet om, at andre køber ejendomme op. Jeg kunne godt tænke mig, at vi forsøger at samle diskussionen om ejendommene til det tidspunkt, hvor punktet er på dagsordenen.

Så vil jeg gerne spørge denne her: Hvor mange der var med i medlemsundersøgelsen. Det må der være nogen i administrationen, som ved præcist. Cristina?

Cristina Lage: Det var et markedsanalysefirma, der hedder Aalund, der gennemførte den for os. Så det er et statistisk repræsentativt udsnit af medlemmer i de tre kasser, der er blevet spurgt. Antallet var det? Jeg tror pr. hukommelse ca. 600-800.

Formanden: Ja, det er ikke os, der bestemmer, hvor mange der skal til for, at det skal være statistisk repræsentativt, det er det konsulentbureau, som vi har til at lave det, og vi har en ide om, at de er eksperter i det og ved præcis, hvor mange de behøver at spørge, for at det er repræsentativt.

Så spurgte Kirsten Utoft om Forca, hvordan samarbejdet skulle forstås i forhold til fondsmæglerselskabet. Som jeg sagde i beretningen, er pengene stadigvæk i egne lommer, det vil sige, vores fondsmæglerselskab ryger ikke ind i et samarbejde med Forca, og der vil jeg da gerne sige, det er jo noget af det, som vi så skal undersøge efterfølgende, om et – hvis det viser sig at kunne være givtigt, hvem ved, om vi i 2027 beslutter os for at slå vores investeringsafdelinger sammen, men det er ikke det, der ligger i luften i dag. I dag ligger det kun som et administrationsselskab, og der er meget store udgifter, som der er god grund til at lægge sammen i det, som vi kalder maskinrummet. Jeg tror alene, at IT-investeringerne udgør over halvdelen af de udgifter, som vi har i administrationsselskabet, så det giver rigtig god mening at have de udgifter i et fælles maskinrum. Men fondsmæglerselskabet er ikke en del af det i første omgang.

Cristina Lage: Bare en lille korrektion. Forca har ikke en investeringsafdeling. De ligger i de tre bagvedliggende kasser ligesom det kommer til her. Men det kan vi komme tilbage til under forslag 4.

Ad pkt. 3. Forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2012

Dirigenten: Så lad os gå videre til punkt 3 på dagsordenen, som er forelæggelse og godkendelse af Årsrapport 2012. Og det vil Jens Munch Holst forelægge. Her skal vi stemme.

Jens Munch Holst: Tak for ordet. Jeg vil gennemgå de væsentligste pointer fra årsrapporten 2012 i forlængelse af bestyrelsens beretning. Jeg vil gøre det meget kort og nøjes med at tale om det vigtigste: penge ind, penge ud og årets resultat.

Vi starter med penge ind forstået som tilgangen af såvel medlemmer som indbetalinger. Pensionsindbetalingerne er steget i 2012 med 28 mio.kr. Det skyldes indskudskampagnen fra april til oktober i forbindelse med frigivelse af efterlønsmidlerne og i mindre grad pensionskassens stigende medlemstal.

Grafen - den stiplede linje - viser, at pensionskassens medlemstal er steget de senere år, og i 2012 er væksten i medlemstallet på 3 procent. Vi forventer, at væksten i medlemstallet vil flade ud over tid på grund af mindre årgange, øget afgang og faldende indbetalinger som følge af den ændrede struktur i vores medlemsbestand.

Så er der jo også penge ud i form af afgang af såvel medlemmer som udbetalinger. Samtidig med øgede indbetalinger og stigende medlemstal ser vi en stigning i udbetalingerne af pensioner. Denne udvikling ses på den røde linje i grafen, som viser pensionsudbetalingerne. I 2012 har pensionskassen også udbetalt tillægspensioner til pensionisterne, og de samlede udbetalinger til pensionisterne udgjorde 207 mio. kr. i 2012.

Den stiplede linje viser udviklingen i antallet af pensionister, og som I kan se, er der tæt sammenhæng mellem stigningen i pensionsudbetalingerne og væksten i antallet af pensionister. Stigningen i udbetalingen af pensioner kan nærmest udelukkende tilskrives alderspensionerne, som har været stigende fra 2011 til 2012. Det kan ses på de røde stykker af lagkagerne, som viser henholdsvis 2011 og 2012. Over de seneste 5 år har vi set en vækst i antallet af pensionister med 8 pct., og også her skyldes stigningen primært flere alderspensioneringer. Når vi ser på aldersfordelingen i pensionskassen, viser den, at vi kan se frem til fortsatte og betydelige stigninger i pensionsudbetalingerne over de næste 5-7 år. Det vil alt andet lige også påvirke indbetalingerne, fordi andelen af medlemmer, som indbetaler til deres pension, falder med det stigende antal pensionister. I modsat retning peger dog overenskomsterne, som medfører øgede pensionsbidrag. Vi får altså nogle bedre overenskomster med tiden.

Investeringsafkastet er den væsentligste kilde til at opbygge jeres depoter. Og som Mette tidligere har fortalt, er investeringsafkastet særdeles positivt i år. Faktisk udgør afkastet i 2012 det højeste nominelle afkast nogensinde på 750 mio. kr. Det er også en slat penge må man sige

Summa summarum har det været et godt år for pensionskassen og ejerne, som er jer - medlemmerne. Det kan vi se på den betydelige konsolidering af dels jeres individuelle formuer - depoterne, dels jeres fælles formue - egenkapitalen.

I 2012 er der overført 712 mio. kr. til medlemmerne i form af 6 procent til jeres individuelle opsparinger og 34 procent til jeres fælles egenkapital og særlige bonushensættelser.

Det svarer til en samlet vækst i jeres individuelle og fælles formue på 13 procent, hvilket må siges at være en betydelig styrkelse og vel også rimeligt godt.

Egentlig er det det, jeg vil sige om regnskabet, fordi det er det, der er budskabet i det, vi har i hånden her.

Dirigenten: Er der nogen, der har kommentarer, bemærkninger til årsrapporten? De må meget gerne melde sig nu. Det er der ikke. Så skal jeg bringe forslaget til afstemning og i denne her situation, så kan man vedtage Årsrapporten ved almindeligt flertal og så kan jeg oplyse, at

der er fremmødt 66 medlemmer med stemmeret. Og der dertil videregivet 132 fuldmagter, alt i alt så 198 stemmer, kan der kastes ind på scenen her. Bestyrelsen har fået 13 fuldmagter og så er der noget, der hedder tredjemandsfuldmagter. Der er 93 af dem, og så er der nogle instruktionsfuldmagter. Dem er der 26 af. Og i den gruppe her er det så i alt 132 fuldmagter. Men jeg tror, at jeg vil foreslå, at vi i første omgang prøver at lave en håndsafstemning med håndsoprækning, sådan at vi kan komme hurtigt videre. Jeg skal lige vide, hvem der kan stemme for godkendelse af Årsrapporten 2012. Tak. Så vil jeg gerne se, hvem der stemmer imod Årsrapporten. Og er der nogen der undlader at stemme. Det var der to, der gjorde. Men uanset hvad, så er Årsrapporten 2012 vedtaget.

Ad pkt. 4. Forslag fra bestyrelsen om ændring af vedtægtens formålsbestemmelse

Så går vi over til punkt 4 på dagsordenen, som er i første omgang forslag fra bestyrelsen om ændring af vedtægtens formålsbestemmelse. Og jeg vil gerne allerede nu sige, at uanset om dette forslag bliver vedtaget eller ej, så bortfalder punkt 5, forslag 4 om udsættelse af formålsbestemmelsen. Lad mig forklare hvorfor. Hvis formålsbestemmelsen bliver vedtaget, giver det ikke mening at stemme om udsættelse, for så er det jo vedtaget og trådt i kraft. Hvis formålsbestemmelsen ikke bliver vedtaget, giver det jo heller ikke mening at stemme om udsættelse, det siger sig selv. Og hvis et af forslagene fra bestyrelsen eller medlemmerne vedrørende urafstemning bliver vedtaget, så kan punkt 4 om formålsbestemmelsen sendes til urafstemning inden for rammerne af en sådan vedtagelse.

Formanden: Jeg har lige en introduktion til det her punkt, fordi det er jo fuldstændigt rigtigt, hvad Christian siger i et tidligere indlæg, at der har været en dialog omkring urafstemning eller ikke urafstemning mellem nogle i administrationen og Christian. Det, som ikke er rigtigt, det er, at det er noget, bestyrelsen lige vupti har fundet på her i sidste øjeblik. Det er rent faktisk noget, som vi diskuterede i bestyrelsen allerede efter sidste års generalforsamling, hvor vi tænkte, at det var ligegodt ærgerligt, at vi ikke havde en bestemmelse som gjorde, at vi kunne høre medlemmerne om så vigtige spørgsmål som en ændring af vedtægterne, og derfor har vi i bestyrelsen diskuteret, hvordan et forslag til en urafstemning kunne se ud, og det er så det, der kommer senere i dag, men det, som vi også i bestyrelsen har talt om, det er, at det her forslag om ændring af vedtægterne vil vi gerne, uanset hvilken af de to forslag der er om urafstemning senere, der bliver vedtaget, så vil vi gerne allerede nu sige, at vi i bestyrelsen mener, at dette forslag, uanset udfaldet af afstemninger, skal sendes til urafstemning. Så med det in mente synes jeg, at I skal kigge på det forslag, som Cristina Lage lægger op. Intentionen i bestyrelsen er altså, at det her forslag under alle omstændigheder kommer til urafstemning, og som jeg kan forstå på Christian, så er I også enige i fra arbejdsgruppen, at dette med vedtægtsændringen naturligvis skal til urafstemning hos medlemmerne. Så det var min indledning, og så vil jeg give ordet til Cristina.

Cristina Lage: Til forslaget er der sendt materiale ud, som I formentlig har set på. Jeg vil selvfølgelig berøre det her og der men ellers bliver det ikke en lang gennemgang af det som sådan. Der er nogle centrale elementer jeg skal selvfølgelig have med, men ellers kan jeg selvfølgelig svare på spørgsmål. Det, som vil være med i min introduktion, det er også inspireret af det, som arbejdsgruppen bad om at få en grafisk fremstilling af. Som der blev nævnt i indledningen, er der også en beskrivelse på jeres stole om, hvordan strukturen er. Det der kan siges om det er, at det er den samme personkreds, som bare har nogle andre kasketter. Jeg skal forsøge at illustrere det, der er utroligt vigtigt, og som jeg i hvert fald blev inspireret til også af dialogmøderne, at der er én ting, som måske en gang imellem går i glemmebogen. Unipension, som vi ser ud i dag med tre pensionskasser, der er gået sammen, og de figurer inde i kasserne illustrerer, at det er medlemmerne. Det er der, generalforsamlingen er. Det er blandt medlemmerne, bestyrelsen vælges, og det gør man for hver pensionskasse. Det er der man beslutter, hvordan skal pengene administreres for hvert af kassens medlemmer. At man har et fondsmæglersekselskab til at udføre instrukserne, det er så noget andet. Magten og indflydelsen på investeringerne ligger heroppe og kun der. Det er bestyrelsen, der fastlægger den. Loven

har en masse synspunkter på, hvordan en investering skal være, men det er bestyrelsen, der lægger investeringsstrategien i hver af kasserne. Så hernede sidder nogle eksperter på de forskellige papirområder, og så investerer de efter de instrukser, der ligger i en strategi. Investeringsafdelingen blev lagt om i et fondsmæglerselskab. Investeringsafdelingens chef, Niels Erik Petersen, han refererede til mig, da han var en afdeling, og det gør han stadigvæk, fordi han er den, der sidder med ansvaret for det her. I dag kalder vi det bare fondsmæglerselskab, men herovre der er det administrative, og det vil sige det, som også blev sagt fra Kirsten Utoft, det er det der med ind- og udbetalinger. Det er lidt mere end det, men det er rådgivningen, den udførende rådgivning af medlemmer, men det er ikke her, vi bestemmer, hvordan produkterne skal se ud. Det er ikke her, vi siger, sådan skal servicen være. Der skal skrues op eller ned. Det kan man kun beslutte deroppe. Sådan er det i dag, og det skal jeg sige allerede nu, det er også sådan det skal være i fremtiden.

Forca er også en slags Unipension. De er tre pensionskasser, der er gået sammen, og har lavet Forca. Når jeg lige før havde behov for at sige, at investeringsafdelingen ikke er med, er det fordi, de har beholdt deres investeringsafdelinger deroppe. De tre kasser er gået sammen og kalder det så Forca, og har lagt deres administration derned. Så vi har Unipension-samarbejdet her og tre andre kasser, der har slået sig sammen om det samarbejde.

Bestyrelsen har overvejet, som formanden også var inde på i beretningen, hvordan vi skal forholde os til de omkostninger og de investeringer, vi kan se bliver nødvendige. Jeg vil sige til jer, at vi synes, vi er for små i det danske marked. Det er klart, alle går rundt og tænker, jamen hvordan kan vi undgå, at de her stigende omkostninger så også bliver stigende omkostninger i samme udstrækning som omkostningerne stiger? Det er det, det her forslag er et udtryk for. Hvad kan man gøre på det administrative, og hvad kan man gøre på fondsmæglerselskabet? Der har bestyrelsen så valgt to forskellige veje, hvor jeg lige først tager det administrative.

Hvad koster for eksempel en lovændring? Det er selvfølgelig ikke det samme, det altid koster, men 30 mio. kr. er et godt bud på, hvad det nye skattelovsforlag koster i it-investeringer. Tænk hvis de 30 mio. kunne deles af nogle flere. Det er den tænkning, der ligger bag. Hvis vi kan dele de omkostninger med andre, og samtidig være part i Forca også. Så plancherne bag mig er altså et forsøg på at gøre det enkelt og overskueligt. Der er en lille rest tilbage i Unipension, fordi der er nogle ganske få funktioner, som man er nødt til at have her. Ideen er også, at eksempelvis når de tre kasser og i jeres tilfælde Arkitekternes Pensionskasse siger: Vi har nogle ønsker til en medlemspolitik, policy på det, der ser sådan og sådan ud. Der er det vores tanke, at der skal sidde en her, som både kan tale med medlemmer, men også gå ud og diskutere, altså få en fornemmelse af, hvor er det, behovene flytter sig hen, mens det, som mere går på at svare på spørgsmål, lave en IT-udvikling, så man kan opfylde loven også næste år, osv. osv. Det er de funktioner, der tænkes lagt over i Forca.

Fondsmæglerselskabet, der siger vi, jamen, da Unipension blev dannet i 2008 ved, at I gik sammen med MP og PJD, da blev der også lavet en helt ny investeringsafdeling. Det er et område, som bestyrelserne dengang sagde, at det vil vi godt tage fat på. Det, som er sket, i det, der tidligere hed investeringsafdelingen og nu er et fondsmæglerselskab, det er, at der er blevet investeret i kompetencer og i en mulighed for at automatisere det, der kan automatiseres. F.eks. er det sådan, at man ikke sidder nede i fondsmæglerselskabet og hele tiden skal spekulere på om det nu er PJD, jeg lige skal arbejde for. Jeg er ikke den rette til at gennemgå det i detaljer, men jeg kan sige, at det kan man lægge ind og gøre det pr. automatik og sige: Ja, men de har besluttet en investeringsstrategi, som ser sådan og sådan ud og det kan du så lægge ned i systemer, så vi kan styre efter det. Der hvor vi ikke kan automatisere, det er viden om markedet, og evnen til at have næse for - for at sige det lige ud - og forstå at aflæse de der milliarder af talinformationer, der er for sådan noget som finansielle markeder, og se: Hov, der er en ubalance i markedet her. Der er noget, vi skal overveje her. Og tage et bet, som det hedder på vores sprog. Når politikerne tænker sådan og centralbankerne gør det her,

så kan det altså kun, næsten, gå denne her vej, og så laver man små kalkulerede bets, som selvfølgelig har en risiko, men også har muligheden for gevinst. Det kan man ikke automatisere. Og det er derfor, vi koncentrerer os meget om at have rigtig gode folk der og automatisere. Det, der så er interessant i den her forhistorie, det er at kunne automatisere det der. Der har du faktisk investeret i det apparat, du skal have, selv om du var dobbelt så stor. Det er meget lidt ekstraomkostninger, der skal til, hvis der skulle være nye, der kunne have interesse i at bruge os.

Og nu Forca, de har ikke en investeringsafdeling, de kører noget af investeringsafviklingen, men den her del det ligger oppe i kasserne her. Vi tror, at de vil blive rigtig interesseret i noget af det, vi har, fordi vi ved fra nogen af konkurrenterne, der har besøgt os, at de synes, vi er meget langt fremme i vores fondsmæglerselskab og investeringsafdeling med rapportering til bestyrelsen og risikostyring. Det må tiden vise, det er klart. Der blev nævnt til strejkekasser. Det er den første oplagte, fordi vi er blevet spurgt nogle gange. Det er ikke tanken, at vi nu skal ud og markedsføre i Danmark og sige, nu er vi gode til kapitalforvaltning, så brug os alle sammen. Vi har én spidskompetence, det er at sørge for kapital efter retningslinjer fra pensionskasser. Det er en lidt selvstændig disciplin, så vi skal ikke ud og konkurrere med Nordea om at være bedst til at lave aktieinvesteringer. Slet ikke. Det, vi gerne vil, det er at samarbejde med nogen, som har brug for, at man kigger på pensionsforpligtelser på den ene side og investeringer på den anden.

Så har jeg tænkt mig lige at runde af, for vi har jo gjort en del ud af det i Årsrapporten, at nævne de fire krav, som medlemsundersøgelser viser, at der er til pensionskassen. Det er klart, der er altid nogen, der sikkert er mere interesseret i det ene end det andet, men det her, det er bestemt gennemgående og det er derfor vi har bygget Årsrapporten op efter det. Og hvor kommer de her forslag så ind? Jamen konkurrencedygtigt afkast, det er, som det er gået siden 2008, så er det ikke der, vi er mest pressede. Altså det merafkast, der er kommet i forhold til markedet, er bastant, og derfor tror vi, at vi har noget, vi kan byde andre. Så der vil vi gerne invitere andre ind, til at dele nogle af de her omkostninger med os, og derfor er forslaget, at fondsmæglerselskabet kan tage nye kunder ind. Lave omkostninger, det er mit forsøg på at illustrere for jer, hvis vi kan nøjes med, at en lovændring, der koster 30 mio., dele den med nogle flere. Det er essensen af den. Stabile pensioner, det bliver meget indirekte, altså, det har at gøre med det, som Mette Carstad også var inde på i beretningen, det er, at vi giver en jævn kontorente selv om afkastet på markedet går op og ned, for simpelthen at skabe den stabilitet. Der kommer denne her formålsparagraf ind, ikke direkte. Og så fortsat at have pensioner, produkter, services, som passer til medlemmernes behov. Det er jo sådan en, det er jo svært at spå om fremtidens behov. Man kan kun kigge på fortiden og sige: Er der sket noget undervejs? Opstår der nye behov? Ja, det tror vi, men man kan jo selvfølgelig ikke sige præcis, hvad det er, men noget af det, der presser sig på for flere, det er i hvert fald noget, man hører ofte, og der kan man også sådan noget med selvbetjening, osv., hvis det bliver et interessant område, så er det noget dyrt at investere i. Så kan der være en ide i at investere i det sammen med nogle andre. Ved Forca er der så også den mulighed, det er slet ikke på dagsordenen, det ved jeg godt, det der med at få et nyt produkt, der hedder markedsrente, altså der hvor man følger afkastene mere med sin egen investering, så ville det være en mulighed. Det er ikke noget, der er aktuelle planer om. Det skal i øvrigt gå helt via de formelle kanaler, men kun nævnt som nogle eksempler.

Et tredje eksempel skal jeg nu lige give på investeringsområdet. Jeg ved ikke, om I har noteret jer, der er i hvert fald i vores branche er det religion, om man tror på, man kan slå markedet. Det der hedder, at man kan være aktiv på markedet, hele tiden prøve at vinde lidt. Eller man bare kan tage en indeksobligation eller en indeksaktie og så sige, så får jeg bare markedsudviklingen. Og det er en lang diskussion, altså det er typisk en diskussion blandt fagfolk, vil jeg så også påstå. Men skulle det være sådan, at medlemmer siger, jamen, altså, det siger nok sig selv, vi tror meget på aktiv investering, fordi ellers havde vi jo heller ikke kunnet give det merafkast over de år. Men skulle det være sådan, at der er et medlemsønske om at få en pas-

siv mulighed for bare at følge markedet, så man sikrer sig, at man ikke får andet end det, markedet siger generelt, ja så ville det også koste noget at udvikle. Nævnt som eksempler på, at det koster det her. Det er ikke sådan, at jeg i dag, måske kan jeg blive inspireret, hvis der er nogen af jer, hvis ikke på generalforsamlingen så efter, der har lyst til at fortælle mig om det, men det er det, jeg kunne blive ved med at udvikle det, der er medlemmernes ønske. Det var en introduktion, og noget af det har stået i materialet, I har fået ud, men skulle der være noget, jeg skal uddybe...

Kirsten Utoft: Det var sådan set lige nu, det kan godt være, at Forca har åbnet deres hjemmeside igen, men jeg nåede at se, inden de lukkede det ned, det var et eller andet med, at de skulle have nogle nye systemer, nå, men der havde de jo investeringsafdelinger med folk på, eller ikke, altså hvem er det, der taler ret her?

Christian Skjoldborg: Der skulle have været en mere fra København til at forelægge, men desværre er det blevet sådan, at han af helt specielle forhold ikke kunne komme i dag. Så derfor må I trækkes med mig flere gange. Det vi har i forbindelse med det forslag til vedtægtsændringer og formålsbestemmelser, det har vi været meget loven ved for at sige det som sådan. Og vi mener, det kan da godt være, at den nuværende formålsparagraf, at den kan tydeliggøres, men vi har sådan tænkt på: Okay, hvis man gør det, prøv at gøre det, keep it simple, uden at vi skal bevæge os ud i de store termer på fremmedsprog. Men bestyrelsen, når man tænker på, at i forslaget der til stk. 1, der skriver man, at pensionskassen gerne vil være en tværgående pensionskasse, og det skal være ifølge AP's vedtægter og ifølge AP's pensionsregulativ. Og der er det så, hvorfor kan man ikke meget kort beskrive, hvad det er, pensionskassen vil? For at man vil tydeliggøre det over for andre og måske også over for os selv. Det er sådan noget, som vi har tænkt på, hvorfor skal det være, at man henviser nogle vedtægter og et regulativ, det siger jo sig selv, at man skal følge nogle vedtægter og et regulativ. Men jeg kan godt forstå, at der kan være behov for måske at revidere lidt i stk. 2, som det hedder, men i punkt 3 og 4, der men man egentlig, at i de punkter der, der er det, at man lukker meget op for nogle ændringer, og det er nogle af de ændringer, vi har følt os meget utrygge ved, selv om vi har prøvet at bruge en professionel tilgang til det. Nu kan vi jo se her, Cristina Lage, det var super godt. Havde du bare gjort det for nogle måneder siden, så kunne det være nogen var blevet lidt klogere, men det er egentlig grotesk, at på nogle af de der dialogmøder, at man også har brugt meget tid på at drøfte en indlånsbank. Vi har så senere, og det var jo det Kirsten Utoft var lidt inde på, gjort opmærksom på, man har også haft en investeringsforening, den er der ikke nævnt noget som helst om i de ting, der er lagt frem, men altså, der er sådan nogle ting, der kommer frem, og det kom så heller ikke frem lige her, men nu kommer der en helt ny ting frem, der har stået inden for den sidste uges tid, at nu er Forca kommet på billedet, og det vil sige, de ting der kommer her, det er vel nok noget, der kun kan lade sig gøre, såfremt bestyrelsens forslag til vedtægtsændring kommer igennem. Jeg vil ikke trætte mere med det at oprette en indlånsbank. Det forstod jeg på Cristina, at det kræver en vedtægtsændring, hvis det skal frem igen. Så det vil jeg ikke trætte med. Og det med Forca, det har du egentlig prøvet at beskrive så godt som muligt, og det er jo lige så nyt for mig og os andre i arbejdsgruppen, som for jer, og det kan jeg ikke rigtig tage stilling til som sådan. Men ikke andet at vi nu står med et lille diagram heroppe, at under Unipension, under fondsmæglerselskabet FMS, ja da var der en lille ting, der var tilbage, og hvor meget er der egentlig tilbage i Arkitekternes Pensionskasse, når vi lægger os sammen med Forca og forskellige andre ting og man laver administrationselskab eller selskaber, som kan tage sig af de forskellige ting og med medlemskontakterne, hvad er der så egentlig tilbage? Er der kun et fondsmægler-selskab? Det kunne være sjovt at lige få formandens bemærkninger om, hvad der egentlig bliver tilbage. Og det der har gjort det hele, at alle egentlige bruger en professionel tilgang til det vil jeg egentlig og det er ikke et spørgsmål, at vi lider af angst af neuroser, det er, at man har været igennem en periode på en 4-5 år med den finansielle udvikling på globalt plan, og der er det så, at hele den udvikling og det der med indlånsbank og det ene og det andet, og ting, vi ikke kunne se, og investeringsafdelinger, som ikke fremgår nogen steder og investeringsforeninger, den har også været inde, alt det er der ikke i diagrammerne, og det er så det,

der har gjort det, og det er derfor vi vil fastholde vores forslag, at vi ikke mener, at man skal stemme for bestyrelsens forslag om ændring af vedtægter. Vi mener, at man skal gå hjem og tænke det om, skrive det, så vi kan forstå det, og lægge det frem og så vil vi godkende det igen. Om der så skal gå et halvt år, før man godkender det, eller hvad, det kan være op til bestyrelsen, så derfor vil vi egentlig fastholde vores forslag om, at man skal stemme imod forslaget om vedtægtsændringer.

Jørgen Munch: Vi er til generalforsamling, men man kan godt blive lidt bekymret for, om det er virkelig det, vi er. Forstået på den måde at en generalforsamling jo er foreningens højeste myndighed, så har vi mellem generalforsamlingerne en bestyrelse, der dér er den højeste myndighed, og så har vi en direktion, der til daglig udfører det, som bestyrelsen dikterer. Er det ikke et korrekt billede af vores forening? Er det ikke bare nikken, Mette? Nej, det er det ikke. Men det mener jeg også, at det er lidt af det, der er problemet med vores forening i øjeblikket, at vi har en lidt unormal forening på den måde, at generalforsamlingen bliver mere og mere til pynt. Nu vil man så indføre et urafstemningsprincip, og vi har i forvejen også indført fuldmagter efter krav fra de overordnede love, selskabsloven. MP opdagede det allerede sidste år, og gjorde en dyd ud af det, at få vedtaget denne her ændring ved hjælp af en kæmpe stor samling fuldmagter. Det, som jeg synes, er problemet lige nu, det er, at vi kan ikke se konturerne af, hvad der sker. Normalt er det en generalforsamling, der vedtager eller forkaster spørgsmål om strategi i foreningen. Nu kan vi både læse i avisen, og vi kan også se i de oplæg, der er herinde, at bestyrelsen har vedtaget den strategi eller den strategi og når man så læser Årsberetningen, osv., så har man ret svært ved at se, hvad er det egentlig rent konkret? Og selv i det her spørgsmål om Forca, der er der to forskellige ytringer. En fra direktøren og en fra vores formand. Nemlig, at det her, det er bare noget maskinrumsagtigt med en frankeringsmaskine, osv. og den anden, at jamen det her det er kun begyndelsen til et udvidet investeringselskab. Sidste år var der en enorm modstand mod den vedtægtsændring, som bestyrelsen foreslog. Vi var mange, der var bekymrede, fordi vi kunne simpelthen ikke se argumenterne, og Mette måtte give os medhold i, at man havde ikke forklaret sig godt nok. Men sidste år var Mette enig med medlemmerne i, at de tre vigtigste krav, den trekant vi opererer inden for, det var konkurrencedygtige eller høje afkast, lave omkostninger og minimeret risiko. Det var den Bermudatrekant, vi arbejder inden for, og det kan man se i referatet fra sidste år. Nu har man så lavet en promilleagtig medlemsundersøgelse, som, jeg kender ikke nogen, der har været med i den, hvor man så omformer det til de der fire punkter, hvoraf det nederste er jo komplet utydeligt, og så vil jeg tage fat i det tredje punkt, stabile pensioner, for der kunne måske skjule sig det der med minimeret risiko, men det gør det ikke i formandens fremlæggelse, for der bliver det kun en kurve, hvor man udligner den rente, man nu har fået, eller det afkast, man har fået, men det fortæller jo ikke noget om den investeringsstrategi, man har lagt, nemlig om man opererer inden for noget, der er meget markedsbestemt, Cristina var lidt inde på det her til sidst, eller om man vægter behovet for større stabilitet. Og det er jo rigtigt, at der er religioner om det. Man kan se LD, de har jo gjort det rigtig godt på den ene måde, og nogle andre gør det på den anden måde, men vi er en medlemsejet forening, så det må jo altså være medlemmernes synspunkter på det her, der afgør, hvad bestyrelsen og i sidste ende Unipension og endnu længere ude Forca skal gøre. Så jeg efterlyser altså, at der er en større klarhed. Jeg deltog ikke i diskussionen omkring Årsberetning, fordi jeg simpelthen mener, at det ville føre for vidt, da Årsberetningen er fyldig, men den rejser mindst lige så mange spørgsmål, som den besvarer. Og det synes jeg vi skal så arbejde videre på i længden og det skal vi gøre ved at øge medlemsdemokratiet og øge hjemmesidens funktionalitet. Skabe nogle bedre debatfora og så nå frem til en forening, som kan lidt mere end det her, som er lige lovlig finansielt teknokratisk styret. Altså, det minder en lille smule om EU for at sige det nu, at vi – det er meget usikkert, hvad har vi af kompetencer her? Det er jo lidt typisk, at de tre foreninger de holder generalforsamlinger samtidig og de har nøjagtigt det samme forslag på dagsordenen. Hvor selvstændige er vi egentlig? Kan vi komme med forbehold? Osv., så jeg savner svar på det, der var diskussionen sidste år, nemlig får vi medlemmer en større risikostabilitet i foreningen end det, som fondsselskabet lægger op til? Og så endelig vil jeg sige, efterlyse et svar, det bliver sådan nok lidt lovlig teknisk, et svar fra den generationsgaranti, som man ope-

rerer med. Der tales om, at hver generation, og jeg kan sagtens anerkende det, det er fint, det er et godt princip, men det er overhovedet ikke forklaret. Altså, at det skal ikke være sådan, at vi, som nu er pensionister, vi er med til at opbygge en ret stor buffer og så falder vi omkuld, og der er jo ikke noget forsikringsprincip længere, når man har passeret de 67. Og det får vi simpelthen ikke nogen glæde af. Så den der generationsgaranti, den synes jeg er meget interessant, men uforklaret. Tak. Men konklusionen af det her, det er, at jeg mener ikke, at ændringer til formålsbestemmelsen bør støttes.

Jens Smed: Jeg skal gøre det ganske kort, fordi jeg har prøvet at forklare mig selv, hvad det her, det går ud på. Så vidt jeg kan se, så er det nye stk. 3 og 4, som er væsentlige, og som man jo må mene, at man indføre, fordi ellers kan man ikke lave de der konstruktioner, som man har tænkt sig, altså købe sig ind i Forca og få dem til at administrere det i stedet for Unipension eller lægge nogle af de opgaver, Unipension i dag varetager, over i et andet selskab plus det der med at forvalte formuer for andre pensionskasser, altså det er det, det går ud på. Der er jo ikke tale om, at man her vil lave nogen ændret strategi for finansiering eller noget i den stil. Men det er altså at åbne op for en mulighed, altså sådan som jeg forstår det, og det er det, man skal tage stilling til. Vil man bibeholde Unipension og den måde, man laver det på i dag, eller vil man have et andet selskab til at administrere. Jeg synes sådan set, at det er lige meget, om det er Unipension eller Forca eller et helt tredje, bare det bliver gjort godt.

Jette Harlund: Jeg har været rigtig glad for de dialogmøder, I har haft. Jeg har følt mig rigtig godt oplyst. Jeg er også glad for, at det tidligere har været muligt at lave denne her Unipension, at man har brugt dette her fællesskab som MP, AP og PJD det har kunnet være, og jeg synes, at det er en rigtig god ide, at vi også fremover kan udvide denne her mulighed. Jeg kan godt se, at jeg er også byplanlægger, og der bliver flere og flere seniorer, så det er sådan yngre kræfter, der skal løfte denne her opgave fremover, og det tror jeg kun, det bliver nemmere, hvis det er, at vi kan få lov til at få denne her ændring af formålsbestemmelsen. Og så vil jeg bare sige, at det er jo ikke altid, at der kommer en sporvogn til, så det er ikke sikkert, at det er muligt næste år.

Dirigenten: Ja, der er vist ikke andre, der vil kommentere. Så vil jeg høre, om Cristina eller Mette har nogen bemærkninger.

Formanden: Jeg vil prøve at starte, og så kan Cristina supplere. Men jeg synes der var både spørgsmål og bemærkninger, så nu har jeg skrevet lidt ned af det, der blev spurgt om. Hvad er der tilbage i Arkitekternes Pensionskasse? Jeg synes, at det fremgik tidligere, at det er ganske små ændringer, der sker for Arkitekternes Pensionskasse. Det er fortsat generalforsamlingerne som vælger bestyrelsen, som dermed administrerer den daglige drift. Hvad det er, der skal ske. Men bestyrelserne har selvfølgelig ret vide beføjelser eller ansvar for det arbejde, som vi laver. Det var til Jørgen, som spurgte lidt, hvordan er det egentlig strukturen er. Men generalforsamlingen vælger bestyrelsesmedlemmerne eller via urafstemning, som vi vedtog sidste år. Der må man jo stole på, at de medlemmer, man vælger, så også varetager medlemmernes interesser. Hvad skulle vi dog andet? Så spørger Jørgen, om det ikke længere er vigtigt med risiko, afkast og omkostninger? Jo i højeste grad. Der er overhovedet ingen ændringer sket på det område. Vi arbejder med at få det højeste afkast med den minimale risiko. Det synes jeg faktisk også fremgik af den forelæggelse, der var, og så med lave omkostninger. Der er ingen ændringer sket siden sidste år. Så siger Jørgen, at det virker som om, det er et finansielt teknokratisk styret system det her, og der kan jeg kun give dig ret. Ja, det er det. Det er inden for uendeligt store begrænsninger, at vi opererer i pensionskassen, f.eks. vedrørende risikostyring, så er der jo næsten ingen risiko, vi overhovedet får mulighed for at lede det i den måde, som vi varetager jeres penge på, og det kan være, at Niels Erik Petersen måske vil fortælle en lille smule om det. Hvordan vi varetager risikostyringen i vores investeringer. Så havde du også et spørgsmål Jørgen om generationsgarantien, og det ved jeg ikke om er noget, som Steen Ragn han kunne svare på. Steen Ragn, fordi det er ham, som har forstand på, hvordan vi fordeler pengene imellem unge og gamle medlemmer. Og hvor mange

der er af den ene og den anden slags. Det kunne også godt være, at du i virkeligheden slet ikke ville have svar på det. Jeg synes, at vi har en meget, meget grundig forklaring på, hvordan det er, vi ønsker pensionskassens udvikling og jeg synes faktisk selv, at denne her Årsrapport giver svar på rigtig mange spørgsmål, men det hjælper selvfølgelig ikke, hvis man ikke tror på, at det, vi har skrevet i denne her Årsrapport, er rigtigt. Det er det så, og der er faktisk forklaring på rigtig mange ting. Jeg tror, at Finanstilsynet også læser denne her rapport og ville komme efter os, hvis det var, at vi skrev et eneste lille forkert komma. Jeg har sikkert ikke svaret på det hele, fordi jeg synes, at der var mange både spørgsmål og bemærkninger, men det kan være, at Cristina lige vil supplere.

Cristina Lage: Kirsten Utofts spørgsmål om – eller kommentar om, at der i Forca står en investeringsafdeling, der ved jeg, at Niels Erik Petersen, han har lige tjekket, så hvis han må forklare, hvad det er, de siger, de laver og til forskel fra os.

Niels Erik Petersen: Både PKA og Lærernes Pension og PBU har investeringsafdelinger liggende i selve kasserne på tilsvarende måde som vi har vores investeringsafdeling liggende i fondsmæglerselskabet. Det, der ligger i Forca, det er noget administrativt arbejde, noget kontrol af nogle handler, noget vi kalder fondsservice, det er alene kontrollen af det med sådan den regnskabsmæssige behandling af handlerne. Selve investeringerne ligger i de pensionskasser. Vi har den del af det samlet hos os. Det er noget teknisk der hedder middle office, og det består bl.a. af noget risikostyring. Det betyder, at vi har en integreret både risikostyring og investeringsaktivitet sammen, hvorimod de andre har splittet deres. Vi synes, at det giver et bedre fokus på risiko i de daglige investeringer, og det er derfor, vi har gjort som vi har gjort.

Formanden: Jeg er jo nødt til at sige, at vi jo fra bestyrelsens side varmt anbefaler, at I stemmer ja til dette forslag. Vi mener, at det er en forudsætning for pensionskassens fremtidige udvikling og som en så skarpsindigt herinde allerede har sagt, så er det samarbejde, den samarbejds mulighed, der lige præcis ligger i øjeblikket med Forca, en sporvogn som kom forbi, og som vil have rigtig stor indflydelse på, hvordan vi kan få sammensat den samarbejdspakke, som vi ønsker, fordi vi gør det nu, inden vi er tvunget pinedød nødvendigt til at komme ud i det. Så vi vil varmt anbefale, at I støtter det forslag, som giver os mulighed for at samarbejde med Forca.

Dirigenten: Vi går nu til afstemning.

Rie Øhlenschläger: Jeg har bare en lille opklaring, fordi når jeg læser teksten på side 10, så lyder det som om, at bestyrelsen siger, at uanset om vi siger ja eller nej, så vil man gøre, som man synes er rigtigt, så man vil eventuelt gå imod generalforsamlingens beslutning. Er det virkelig rigtigt? I så fald kan vi i bestyrelsen være nødt til at agere i strid med generalforsamlingens holdning for at undgå at ifalde et bestyrelsesansvar.

Ad pkt. 5. Øvrige forslag fra bestyrelsen og medlemmerne

Formanden: Ja, men mens nogen tæller stemmer, så kan vi andre jo gå videre. Punkt 5, forslag 1 er et forslag fra bestyrelsen om mulighed for at sende vedtægter til urafstemning. Det er ikke muligt med de vedtægter, som vi har i dag, og vi talte faktisk allerede om det på sidste års generalforsamling. Vi er fra bestyrelsens side enige i, at det fremover skal være en mulighed at sende forslag til urafstemning. Den måde vi foreslår det på, det er, at enten kan bestyrelsen beslutte det, ellers kan mindst 3 % af pensionskassens medlemmer fremsætte ønske om det, og det skal være inden 2 måneder efter generalforsamlingen. Vores forslag om at sende forslag til urafstemning er et værn imod at bestyrelsen eller en gruppe medlemmer med særinteresser kan møde op på generalforsamlinger og få vedtaget forslag, som kan være i strid med ønsker fra den brede medlemsskare. Så det er begrundelsen for vores forslag. Er der nogen, der har spørgsmål til det?

Christian Skjoldborg: Forslaget, som bestyrelsen har sendt frem på det her punkt, det er kommet frem efter arbejdsgruppen havde stillet et forslag om, at man skulle sende ting som vedtægtsændringer til urafstemning, men vi havde også en meget kort samtale, eller kort det skal der ikke ligge noget odiøst i, med administrationen om, om vi vil fastholde vores forhold eller hvordan og hvorledes, og det sagde jeg, det gør vi. Vi fastholder vores forslag. Og årsagen det skal jeg prøve at forklare her. Det er nemlig meget enkelt, at i bestyrelsens forslag er det ikke generalforsamlingen, der beslutter, om noget skal sendes til urafstemning, men det er et flertal i bestyrelsen, som inden for 3 måneder efter en generalforsamling, så kan den simpelthen beslutte, vi vil ikke sende det til urafstemning, det er den ene måde, og formanden eller en anden ting, det er selvfølgelig også, at der er 3 % af medlemmerne, de kan også, hvis man får samlet dem sammen, ja så kan man også kræve, at man ikke skal have en urafstemning, så det at få fat i 3 % af medlemmerne, det er faktisk fysisk umuligt, når man ikke har en mail-adresse eller kontakten som sådan, ikke? Men det, der reelt ligger i det, det er, at bestyrelsen lægger frem til, at hvad vi beslutter på en generalforsamling, og der er jeg fuldstændig enig med Jørgen Munch, der siger, vi er den højeste myndighed, det er en generalforsamling i vores samfund, så må det være den, der gælder. Men her der er det sådan, at bestyrelsen lægger et forslag frem til, at bestyrelsen den kan med et flertal beslutte, om man vil sætte det ud, sådan har vi i hvert opfattet bestyrelsens forslag, og det er derfor, at vi anbefaler, at man stemmer imod bestyrelsens forslag om urafstemning.

Ole Mouritzen: Så vidt jeg kan læse teksten deroppe, så står der jo ikke noget om, at bestyrelsen kan sende noget som helst til urafstemning. Der står, at nogen, medlemmer formoder jeg, kan begære en urafstemning, og at det er 3 % og det kan man så diskutere, om der burde have stået 2 eller 1, det ved jeg ikke, men der står da ikke noget med, at bestyrelsen kan sende noget som helst til urafstemning, så vidt jeg kan læse. Nå, af et flertal af bestyrelsen, okay, ja undskyld.

Dirigenten: Jeg vil nu sige, at det her er jo så også et forslag til en vedtægtsændring, som skal til afstemning, og når det er sådan, at det er to tredjedele, der skal stemme for, for at det bliver vedtaget, så må jeg igen anbefale, at vi stemmer skriftligt. Og afstemningen, den starter nu.

...

Har alle stemt på forslaget om urafstemning. Så vil jeg foreslå, at vi går til forslaget om konsekvensændringer som følge af skattereform. Og der er det Mette eller Steen Ragn, der vil forelægge det.

Steen Ragn: Ja tak. Jeg vil gøre det kort. I 2012 blev der vedtaget en skattereform, som betyder, at man ikke længere har fradrag for indbetalinger til kapitalpension eller alderssum. Det skrev vi på hjemmesiden dengang. Vi har orienteret i MedlemsNyt og for alle dem af jer, der har åbnet jeres pensionsoversigt og vel at mærke ikke er gået på pension endnu og derfor har alderssumsraten eller kapitalpensionen, I vil se, at der står et væsentligt lavere beløb end tidligere. Og det er fordi, der ikke længere indregnes fremtidig indbetalinger i denne her ordning. Det skal understreges, at de penge, I allerede har sparet op, og betalt topskat af, dem bliver der ikke rørt ved, men der kan altså ikke længere indbetales til det. Det betyder, at der skal ændres i vores pensionsregulativ, fordi der står faktisk for den fleksible ordning, at man som standardordning indbetaler til det her, så altså som en konsekvens af skattereformen, så kan der ikke længere indbetales, og derfor skal vi have rettet det i pensionsregulativet. For de få, der er på gammel ordning, der er der brugt en anden formulering, så der behøver vi ikke at ændre i pensionsregulativet. Det var mine ord om forslaget.

Dirigenten: Ja, men vi tager en skriftlig afstemning.

Har alle stemt? Så kan jeg berette om optællingen af afstemningen om formålsparagraffen. Altså den, der blev stemt om som den første skriftlige afstemning. Der er det sådan, at der er

afgivet 194 stemmer. Det er med fuldmagter og frem og tilbage med dem, og der er 79, der har stemt for forslaget til vedtægtsændringer, og der er 111, der har stemt imod. Der er 3 blanke og der er 1 ugyldig. Det vil sige, bestyrelsens forslag er forkastet. Så langt så godt, og jeg vil foreslå, at vi tager en 10 minutters pause og håber meget, at I er på plads igen efter 10 minutter, så vi kan komme videre.

...

Stemmerne til afstemning nr. 2 om bestyrelsens forslag til urafstemning, der er der afgivet 182 stemmer. 56 har stemt for og 122 har stemt imod, så bestyrelsens forslag er forkastet.

Afstemning nr. 3, som var den, vi afholdt lige før en pause, er der afgivet 190 stemmer på konsekvensændringer som følge af skattereformen, og der har 181 stemt for og 9 har været blanke. Der har ikke været nogen imod. Så det forslag er vedtaget. Så langt så godt.

Vi går nu over til forslag nr. 3 og det er et forslag om urafstemning, som er fremsat af en række medlemmer, og der har været brug for en yderligere præcisering af det forslag. Er det Skjoldborg? Du må gerne gøre det kort.

Christian Skjoldborg: Vi har som sagt under de forrige punkter, der har vi egentlig redegjort for, hvad arbejdsgruppen egentlig har ment om urafstemningen. Og det helt enkle det er som sagt, vi mener i et demokrati, osv. der er det sådan, at ting så vigtige som vedtægtsændringerne, dem skal man sende til urafstemning og det foregår normalt også i mange andre demokratiske sammenhænge. Vedtægtsændringer de sendes ud, men det, der har været her og sådan forvirret os lidt, det er selvfølgelig, at bestyrelsen så kommer frem med et forslag, altså bagefter at vi har haft en urafstemning kan beslutte, at det vil man ikke sende ud, så derfor er det meget enkelt, at vi har fastholdt vores forslag om, at hvis man vedtager på en generalforsamling, at noget skal sendes til urafstemning, så skal det sendes til urafstemning. Det kan også godt være, at bestyrelsen måske havde behov for, at de ville sende nogle ting til urafstemning, men det må de jo så selv stille forslag om. Så – og vi er meget opmærksomme på, at vi selvfølgelig ikke kan sende andre ting til urafstemning om investeringer eller noget med ejendomme. Det er vi jo helt opmærksomme på, men det har i hvert fald – bestyrelsen har i sine bemærkninger til vores forslag sagt, at de vil pådrage sig et ansvar, og det skal de selvfølgelig ikke, fordi det er vi jo helt opmærksomme på. Så det var hvad jeg havde at sige om det punkt, så jeg anbefaler, at man stemmer for arbejdsgruppens forslag om urafstemning.

David Trier Frederiksen: Se, jeg synes jo, at det virker fuldstændigt som Ebberød Bank, at vi skal få et forslag til, at vi skal gøre noget, som ikke er lovmedholdeligt, så derfor synes jeg, at det er på mange måder et dårligt forslag. Jeg synes også, at bestyrelsens forslag var dårligt, og derfor forstår jeg ikke, hvorfor I ikke samarbejder det og skrev et eller andet fra det første forslag om det, som I nu siger med et flertal i bestyrelsen og 3 %, osv. og så i øvrigt lader alle andre spørgsmål have en mulighed for om ikke andet så at sende dem til en vejledende urafstemning, sådan at I kan have en fornemmelse af, hvad fanden det er vi gerne vil, og det synes jeg, at jeg mangler, så derfor vil jeg sådan set også stemme imod dette her.

Formanden: Ja, som forsamlingen jo har opdaget, så synes bestyrelsen faktisk, at det er rigtig vigtigt, at vi kan sende vedtægtsændringer til urafstemning. Jeg forstod aldrig Christians pointe med, at vi kunne lade være at sende noget til urafstemning på baggrund af det forslag, vi selv havde, men det er nu ikke en diskussion her. Det, som det betyder, at bestyrelsens forslag om at kunne sende vedtægtsændringer til urafstemning, at det faldt, det betyder vi i en enig bestyrelse er gået ind for at anbefale også arbejdsgruppens forslag, at man stemmer ja til det, fordi det sikrer os muligheden for at sende vedtægtsændringer til urafstemning, så der er vi faktisk imod det, som der står i det allerede udsendte materiale. Vi synes, det er så vigtigt, at ting kan sættes til urafstemning, at vi vil anbefale at stemme for det her, så kan det

være, at der skal være en redaktionel ændring af forslag, sådan at det bliver lovligt, og det vil jeg anbefale, at vi sætter juristerne i pensionskassen til at gøre. Det er ikke sådan, at indholdet i forslaget skal ændres. Det er stadigvæk generalforsamlingen, som kan beslutte, at noget sættes til urafstemning. Der er noget juristeri omkring det, som jeg meget nødtigt selv vil stå her og gøre mig klog på, men bestyrelsen anbefaler altså, at dette forslag stemmes der ja til.

Kirsten Utoft: En kommentar, bare en supplerende kommentar. Da vi satte den under § 13A, så var det fordi i den § 13A, der står der, at urafstemning skal kontrolleres af revisionen, og det er noget med, at det er uvildige udefra kommende organer, der ligesom overværer urafstemning. Vi sidder her en god flok arkitekter, vi kan også huske, hvordan man kunne. Og så snakker vi ikke mere om det. Ja, men den skal ind under § 11, og det er, samtidig så skal man måske lige sætte den der kommentar, at urafstemning kontrolleres af revisionen, som det står under § 13A.

Dirigenten: Jeg vil foreslå, at vi går til afstemning, og det er jo igen et forslag til en vedtægtsændring. Vi stemmer om for og imod det forslag, der er fremsat. Og selvfølgelig med de bemærkninger, som Mette har om, at det bliver selvfølgelig lige gransket for en nærmere legalitetskontrol.

Det næste forslag som er forslag 4. Forslag til beslutning om udsættelse af vedtagelsen af en ny strategi og vedtægtsændring til Arkitekternes Pensionskasses generalforsamling i foråret 2014. Og det er igen et forslag fra en gruppe medlemmer. Og så må jeg som dirigent spørge, hvordan håndteres det i en situation, hvor det forslag rent faktisk er faldet? I mit hoved har det ikke rigtig nogen mening. Det betyder, så vidt jeg kan se, at vi går videre til næste punkt på dagsordenen, medmindre der er proceduremæssige ting omkring det her, hvor jeg skal retledes. Jeg kan forstå på midtvejsforhandlinger dernede i rækkerne, at Christian Skjoldborg nu foreslår, at de trækker deres forslag. Det ville jo være helt på plads, så fralægger jeg mig ethvert ansvar for det videre.

Christian Skjoldborg: Du er heldig. Det er klart, sådan som det er, når det andet er bortfaldet, der ikke er flertal for det, så er det jo omsonst at fastholde det her, så derfor, som der i øvrigt har været inde på, så synes jeg, at det er en god ide, at vi trækker det forslag og så skulle den ged være barberet.

Dirigenten: Vi går videre til forslag 5. Det er et forslag til beslutning om, at bestyrelsens generelle strategi for ejendomssalg skal stoppes og trækkes tilbage. Og det er igen et forslag fra en gruppe medlemmer. Umiddelbart vurderer jeg, så er der formuleret som et forslag, men ingen kan fratage bestyrelsen ansvaret ved at pålægge dem en bestemt strategi på f.eks. ejendomsområdet. Det er bestyrelsens ansvar og derfor også bestyrelsens beslutning. Sådan er juraen, og derfor må dette højst have karakter af en opfordring til bestyrelsen. Og igen vil jeg høre, om forslagsstillerne ønsker ordet?

Christian Skjoldborg: Efter at tidsfristen for indsendelse af forslag til generalforsamlingen, så har bestyrelsen besluttet at igangsætte proceduren med at via det her at finde ud af, at man vil sælge ejendommene i 2013. Tilsvarende har man også gjort det i de to andre pensionskasser, så vidt vi har forstået, så har man også sendt det ud, og det er også, at de blive sat til salg i 2013. Det er altså en fælles beslutning, man har taget i Unipension, og det har man også gjort rede for, at det er det, man vil. Man vil have en ny strategi. AP har 600-650 mio. kroner ejendomme, og det er fordelt på ca. 650 lejemaal. Tilsvarende har Magistrenes Pensionskasse for ca. 4,3 mia. kroner og det er fordelt, som jeg har forstået det, på det dobbelte antal lejemaal sådan i runde tal. Og hertil kommer dyrlægerne og jordbrugerne, som er et mindre niveau, men oppe i et niveau på omkring 5,3 mia. kroner. Og som jeg nævnte før, så har man skilt det ud. Man har igangsat salgsproceduren, og det er den selvfølgelig fuldstændigt i sin gode ret til at gøre, at sige, det vil man gøre, men man har i hvert fald ikke lyttet til medlemmerne på det punkt. Vi har foretaget en sondering af, hvordan bestyrelsens opfattelse passer

med det, som vi har fundet frem til, og der er det i øjeblikket sådan, at de fleste danske pensionskasser, de øger deres volumen af ejendomme og det er ejendomme i Danmark, vi taler om, ved at opkøbe dem, og et enkelt eksempel, der kan godt være andre, det er f.eks. PensionDanmark. De har jo også fundet ud af, at det er en god ide, og de har faktisk udviklet deres ejendomsportefølje på 10 år fra ca. 5 mia. kroner til omkring 10 mia. kroner. Og som sagt er det kun lige nævnt som et eksempel. Og der er det selvfølgelig, at der må vi da håbe, at bestyrelserne i de der pensionskasser i PensionDanmark de ikke ifalder et bestyrelsesansvar ved at beholde sine ejendomme og ikke sælge dem. Det er kun fordi bestyrelsen selv har gjort opmærksom på, at den selvfølgelig er nødt til at agere for ikke at ifalde et bestyrelsesansvar, og det lyder fuldstændigt rigtigt, det skal man ikke som bestyrelse gå ind i noget, som man kan få et ansvar for. Det korte af det lange, det er, at i alle de andre pensionskasser, vi har i Danmark, der er det, at de har simpelthen indtaget, de øger deres volumen og samtidig så indstiller de dygtige folk og asset management på ejendomsområdet, man mener, at det er en god ide, hvorimod hvis man vil være en doven investor, så skal man gøre noget andet, måske det, som man gør her. Og hvad gør som sagt Unipension, man gør det stik modsatte. Og der er det så, vi har bare stillet et spørgsmål ved klogskaben i den der strategi. Hvor er undersøgelserne? Og der forstod jeg på, jeg ved ikke om det var Cristina Lage eller om det var Mette Carstad der nævnte, at man havde lavet masser af undersøgelser og man havde også haft eksterne rådgivere inde til at få det her frem, men i hvert fald som os, som så er generalforsamlingen og de dialogmøder, der var der ingen, der har forstået, hvordan det hænger sammen. Det, vi har forstået, det er, at Unipension og AP de har altså besluttet, at man skal sælge alle danske ejendomme. Det er ca. 5,3 mia., fordi man ikke vil eje mursten mere. Kort sagt, man har fundet frem til, at man ved at investere i globale fonde, så kan man faktisk forbedre sit afkast næsten med 10 %. Man vil købe sig ind, sådan som vi har forstået det, i globale fonde, som udvikler projekter og som sagt, det er i Europa og det er i USA. Man skal ikke have noget i Danmark. Det er dyrt at gå ind i disse fonde, som vi også har fundet af, for fondene de er smadderdygtige. De har dygtige folk og de forstår at tjene penge, og det gør de ved at have forskellige typer for fees og honorarer og sådan som vi har fået det fortalt, så er det så, at mange af de fees der, de tages up front, det vil sige i starten. Vi har fået at vide, at pensionskassen her, så vidt vi har forstået det, man kunne købe det ligesom aktier og obligationer og så kunne man sælge det og træde ud af det, ligesom man vil. Men det vi har fået at vide, det er, at sådan spiller klaveret normalt ikke, at man bare kan gå ud. Og der er som sagt mange typer af fees, man får udbetalt, fees hvis det hele går godt og man får succes med det. Det lægger man sammen og det er dyrt. Så er det så, at de der globale fonde, som hører med, de lever virkelig godt af dovne investorer, og dovne investorer i den sammenhæng det er nemlig, og det er helt naturligt, at vi ikke har, fordi man i Unipension ikke har den ekspertise, det er, at være ejendomsinvestor, så bliver man en doven investor og der kommer man til at betale godt for de der ting, når man skal investere i udlandet. Et andet godt råd vi har fået, det er. Gå aldrig ind i noget, undtagen I ved, hvordan man kommer ud af det. Og det er der nok også mange, der kender, det er da vist nok, jeg ved ikke, hvor stor klogskab, der ligger i det, men sådan er det. Selve det der asset management af ejendomme det er utroligt vigtigt. Og det kræver, at man har folk og vilje til at forstå det og til at gennemføre det. Man skal pleje sit ejendomsaktiv fuldstændigt som man gør med de andre aktiver, hvor man vurderer risici og forskellige andre ting. Den almindelige opkrævning af husleje og administration, det er der mange selskaber, der kan gøre. Det kunne man måske også inden for rammerne af Unipension, men inden man sælger og vedtager at sælge ejendommene, så er det vi har stillet det her forslag om, at ja, eller et forslag om også at man indhenter en uvildig rådgivning og det har man jo allerede gjort åbenbart ikke? Det kunne være, at man skulle få en til, til at vurdere, hvordan det er. Det, der er, af de fleste pensionskasser så betragtes ejendomme som et gode, et medlemsgode, men jeg vil gerne understrege, det er i hvert fald ikke arbejdsgruppens tanke om, at det skal være medlemmerne, der skal bo til en billig husleje, det er slet ikke det, der er tanken overhovedet. Men de fleste har det, og bare til jeres orientering, så er det i hvert fald pensionskassens ejendomme, der har vi lavet lidt, der er i hvert fald 3.000 medlemmer eller deres børn, der har boet i ejendommene siden da. Men som sagt, det er ikke et socialkontor på den måde. Det eneste, der er, når man har pensionskasser eller pensionskassen har ejen-

domme, det er at betragte det som et medlemsgode. Det er jo det meget enkle, at det eneste sted, at medlemmerne kan komme foran i køen.

Jørgen Munch: Først det principielle. Bestyrelsens bemærkninger siger, at ansvaret for pensionskassens investeringer ligger hos bestyrelsen. Helt korrekt, men dermed ikke være sagt, at generalforsamlingen ikke kan påvirke strategien. Det, som lovgivningen siger, det er jo selvfølgelig, at ved konkrete handlinger, der ligger ansvaret hos bestyrelsen. Det er jo i forlængelse af det, jeg sagde tidligere, hvor er medlemsdemokratiet henne her? Mette har sagt, jamen vi vælger nogen, vi har tillid til. Jamen så skal vi jo også vide lidt mere om, hvad kan de og hvad vil de. Så det konkrete. På side 28 i Årsrapporten, der kan ses, at ejendommene i år er steget – er opskrevet med 100 mio. kroner. Det er korrekt ikke? Altså er det ikke lige nu nogen særlig dårlig forretning, og det har medvirket til det gode resultat i år. Jeg mener, at hvis ikke det er en kernekompetence for arkitekter at kunne vurdere et ejendomsmarked og bygninger og specielt det danske ejendomsmarked, så ved jeg ikke rigtigt, hvad vi kan bruge vores kompetencer til. Så jeg vil foreslå at det er godt nok lidt bastant formuleret det der forslag, nemlig at det skal stoppes og trækkes tilbage, jeg havde foretrukket at der stod, at det skal revurderes. Så jeg vil altså støtte, at gruppens forslag bliver vedtaget, men det er jo primært den kommende bestyrelse, den ved vi ikke, hvordan ser ud endnu, det er den, der skal hanke op i det her og sige, hvor klogt var det her, for det virker som om det er en beslutning, der er taget primært af Unipension og ikke af AP.

Rie Øhlenschläger: Jeg synes da, det er meget vigtigt, at bestyrelsen forvalter pengene bedst muligt og laver det mest mulige fornuftige vurderinger, og kan måske i virkeligheden være, at det ville give allerbedst afkast, hvis I investerede i noget våbenteknologi, altså det kunne I overveje. Jeg ville jo nok melde mig ud så, men jeg synes, at det har været fantastisk flot, at vi som arkitekt pensionskasse har gennem sådan historikken været med til at få udviklet noget byggeri et par gange, har sat nogle spændende ting i gang og har opkøbt nogle ejendomme af nogle af vores kollegaer og hvis fortsætter med sådan en strategi på klog vis selvfølgelig, ligesom andre pensionskasser gør det, faktisk vil være med til også at sætte nyt byggeri i gang, som jo er med til at sætte gang i dansk byggesektor og dermed skabe arbejde til arkitekter, og det ville være rigtig flot, hvis Arkitekternes Pensionskasse demonstrerede, at man kunne få god økonomi i et byggeri, at man kunne få god arkitektur ved at sætte sine penge ind i noget af det bedste. Det ville da være en flot profil, så jeg vil meget gerne have en bestyrelse, som sørger for at få en flot profil og samtidig tjener penge, og det lader ikke til at være totalt umuligt, så jeg håber, at bestyrelsen vil revurdere denne her strategi, som for mig at se virker meget urigtig i forhold til, hvem vi er.

Kirsten Utoft: Det er ganske kort. Det er et forståelsesspørgsmål. Fondsmæglerselskabet kan det håndtere mursten? Er det sådan, at de ikke kan håndtere mursten, men derimod kan håndtere investering i projekter i diverse fondsprojekter? Det er lidt også på den baggrund, at spørgsmålet er blevet sat op. Vores administration er blevet beskåret. Vi har fondsmæglerselskabet tilbage. Og er det så sådan, at fondsmæglerselskabet skulle ud og have den dobbelte formue, ejendommene, når de bliver solgt, giver jo så et meget lille ekstra bidrag til den formue at administrere. Jeg vil godt lige høre, om det er mig, der har misforstået denne situation fuldstændig? Og det er sådan set et spørgsmål til Cristina Lage.

David Trier Frederiksen: Jeg har et hjerte der slår lidt for noget byggeri, og jeg har boet i 17 år på Jægersborg Allé, ikke, og har oplevet administrationselskabet også, og derfor er mit spørgsmål til jer: Har I nogle klare analyser for, hvad der egentlig ligger bag et lavt afkast? Jeg er en af dem, der har set lejlighederne stå tomme efter moderniseringen, fordi de blev så dyre, at ikke arkitekter kunne bo i dem, så altså, ventelisten blev ligesom lidt åndssvag, fordi dem der stod der, de måtte sige fra. Vi har ligesom, det kiksede et eller andet sted med de der ejendomme, og derfor synes jeg, det var bedre at få rettet op på vores administration af ejendommene og måske endda få nogle flere end at sælge dem, fordi vi gjorde det dårligt.

Jean-Pierre van Tittelboom: Jeg ved godt det med murstenene, det er en vanskelig diskussion for arkitekter, og det er ikke første gang, det kommer op på generalforsamlingen og det er normalt altid de arkitekter, som bor i pensionskassens ejendomme, som protesterer imod, at man skal gøre noget ved ejendommene eller huslejen skal stige. Jeg synes, at I skulle prøve at vise lidt mere tillid til bestyrelsen. Det er en lang diskussion, som er undervejs med at sælge nogle ejendomme, og nu kommer man frem til, at man vil agere på en anden måde, strategisk. Jeg synes, at det lyder meget fornuftigt og jeg synes, at I skulle vise lidt mere tillid til bestyrelsen og stemme for denne beslutning. I parentes sagt, jeg har arbejdet i mange år for at opnå et godt resultat for pensionskassen, så I kan få en ordentlig pension. Husk det. Det er det vigtigste. Og til sidst som det blev sagt også, det er bestyrelsens helt egen vurdering, hvordan man investerer og hvad man gør.

Jette Harlund: Det er meget kort. I 2012 var afkastet på mere end 13 %. Det synes jeg, var rigtig flot, og jeg tænker bare, at når ændringen af formålsparagraffen den er faldet lige nu, så er det tvivlsomt, om det tilstrækkeligt nok fremover. Med det afkast som I har vist i 2012, så har I min fulde tillid, og jeg hører det heller ikke, som om at I ikke ønsker at investere i ejendomme fremover, men I vil gøre det på en ansvarlig måde, så I har min tillid.

Formanden: Jeg er nødt til at sige en lille smule om det her med ejendomme selv, og så vil jeg give ordet til Niels Erik Petersen, som vil være ansvarlig for de fremtidige ejendomsinvesteringer, så det kan du fortælle lidt om, om et øjeblik. Men dem, som har fulgt mit arbejde i bestyrelsen, ved godt, hvor meget jeg har presset på alle de steder, hvor det overhovedet var muligt for at få analyseret, for at få set, hvordan det var muligt for os i pensionskassen at bevare ejendommene. Så der er jo ikke nogen grund til at vi skal lægge alting frem, det ville være mange ringbind, vi skulle lægge frem, hvis vi skulle vise jer, hvad det er for nogle analyser, vi har været igennem, men faktisk så Davids indlæg fortæller i sin kerne, hvad det er, der er vores problem. For nogle år siden blev vi i pensionskassen, noget af problemet ikke det hele, men vi blev pålagt, at vores lejligheder de skulle have markedsleje, og det er så noget, som man kan diskutere længe hvad er, men markedsleje, og det vil sige, vi kunne ikke længere have den ret gode ide med ejendommene, det er gode investeringer, der er mursten, smuk arkitektur, samtidig så er det et medlemsgode. Vi kan tilbyde vores medlemmer, som jo har, nogle af dem har et svært liv som arkitekter, men i hvert fald, vi kan så tilbyde dem en ekstra sikring, at vi kan have nogle gode og billige boliger. Det har været i masser af år gået op i en højere enhed, og man har måske ikke analyseret fantastisk grundigt, hvor mange penge man så egentlig tjente, for alle var enige om, at sådan skulle være. Det, som der så skete for nogle år siden, det var, at vi blev pålagt at udleje ejendommene til markedsleje. Det betød så faktisk, at hver eneste gang der kom især en af de mere attraktive lejligheder til leje, så har vi skullet modernisere dem, og det har vi gjort efter alle kunstens regler, vi er jo arkitekter, så vi har ikke lavet fupmoderniseringer, vi har lavet gode moderniseringer, som så har så betydet, at nogle af lejlighederne, faktisk ret mange af lejlighederne er steget så meget i pris, at vi faktisk ikke har kunnet leje dem ud til arkitekter, selv om det var vores højeste prioritet. Selv de mindste lejligheder, etværelseslejligheder, som rigtig mange af vores børn har haft glæde af at bo i, selv om vi så ikke selv har boet i dem, de er faktisk også på grund af markedslejeprincippet blevet så dyre, at det er alle mulige andre end arkitekter, der har boet i dem. Det er så et af de store problemer, vi sidder med. Det vil sige, hele ideen, konceptet omkring det at have de her boliger er faktisk på mange måder faldet en lille smule til jorden. Når det så samtidig ikke, efter alle de her analyser, vi har udført gennem rigtigt mange år, viser sig, at det gennemsnitlige afkast er 1,2 %, så kan vi som bestyrelse simpelthen ikke forsvare længere, at vi fastholder de ejendomme, og Jean-Pierre ved det også godt, administrationen ved jeg, jeg har punktet dem med på alle mulige måder, hvordan pokker kan det så være, at alle de andre, de godt kan købe, men vi ikke kan. Og svaret på det, det ved jeg i hvert fald, eller i hvert fald noget af svaret, det er ikke sikkert, at det tilfredsstillende samtlige tilstedeværende i dette lokale, men det har i hvert fald tilfredsstillende bestyrelsen, det vil jeg faktisk bedt Niels Erik måske om at svare på: Hvorfor er det, at PensionDanmark og alle mulige andre kan købe og bygge, når vi ikke kan i Arkitekternes Pensionskasse? Det er et svar, og så er det sådan, måske andre

i bestyrelsen, som også har diskuteret det her, I ved, at det har fyldt rigtig meget på vores dagsorden, og vi har grædt over det, men måske er der et par andre, som også har en bemærkning til det her.

Niels Erik Petersen: Jeg er helt sikker på, at PensionDanmark har en masse gode grunde til at agere, som de gør på ejendomsmarkedet. En af grundene er bl.a., at i de 5 år, der blev nævnt, da er deres formue fordoblet på grund af en meget betydelig vækst, så når de har øget deres ejendomsinvesteringer fra 5 til 10 mio., så følger det sådan set bare den udvikling, de har haft i aktiverne. Det, vi har set med mange andre pensionskasser, det er rigtigt, der er nogen, der investerer i danske ejendomme, men de fleste af dem, de har allerede foretaget en international diversifikation. Eksempelvis ATP. Over halvdelen af deres ejendomsinvesteringer, de ligger allerede i udlandet, og problemet med Arkitekternes Pensionskasse, det er, at der er ikke nogen af vores investeringer på ejendomsområdet, der ligger i udlandet. Og det gør, at vi er meget mere følsomme over for den danske økonomiske udvikling, m.m. Så ud fra et risiko- og afkastmæssigt perspektiv, der er det vigtigt, at vi får en diversifikation på vores ejendomme. Og det er også ganske rigtigt, at når vi ser 10 år tilbage, så har vi haft et dårligt afkast på ejendomme, og vi har åbenbart ikke været i stand til at skabe det afkast, der kan konkurrere med de fleste andre aktivklasser og heller ikke med internationale ejendomme. Det, vi gerne vil, det er, at investere via nogle fonde og ja, fonde, de er dyrere at investere i end at gøre det selv, men vi forventer også at investere i nogle ejendomme, som vi ellers ikke ville kunne investere i. Altså, vi har ikke mulighed for at købe nogle ejendomme i New York eller i London eller i Frankfurt eller andre steder, for vi er simpelthen ikke store nok. Pensionskassen har ca. 500 til 700 mio. kroner i ejendomme, det er simpelthen ikke nok til at kunne diversificere internationalt. Vi har ikke nogen mulighed for det, så det vil sige, vi er nødt til at koncentrere det, og det øger altså bare risikoen. Det, der så også er så stort, men nu går det jo fint. Ejendommene har givet et afkast på 100 mio. kroner i år, det står jo i regnskabet, så det må jo gå godt. Men grunden til at ejendommene er blevet opskrevet i årsregnskabet i år, det er, fordi bestyrelsen har besluttet at foretage en strategiændring, og dermed så er ejendommene blevet optaget til den værdi, de ville kunne sælges til. Hvis man vedtager at ændre strategien, altså rulle den tilbage, så må vi forvente, at ejendommene skal nedskrives med det samme beløb igen. Så er der spørgsmålet om: Kan fondsmæglerselskabet håndtere mursten, eller kan de kun investere gennem fonde? Der er mange fælles karakteristika på tværs af aktivklasser. Der er noget, der selvfølgelig er karakteristisk for aktier og noget, der er karakteristisk for ejendomme, men der er også en masse fællestræk, og ja, de fællestræk, det kan vi godt håndtere. Og hvis vi anvender fonde, så er jeg helt overbevist om, at vi også godt vil kunne dække det, også på global basis. Det tror jeg var et svar på det.

Dirigenten: Ja, sådan et forslag som det her, det forudsætter sådan set, forkastet eller vedtaget ved almindeligt stemmeflertal. Vil I sige mere? For ellers går jeg til afstemning

Formanden: Altså, vi kan selvfølgelig godt stemme om det. Det synes jeg naturligvis, at vi skal, men man sige, at ifald det bliver et ja, så vil det være, som der også står, en vejledende afstemning om, hvad medlemmerne synes om at stoppe ejendomsstrategien. Så det kan vi selvfølgelig

Dirigenten: Jamen, det er jo stillet som et forslag, og derfor vil jeg sætte det til afstemning ...

Så vil jeg lige sige, at det forslag, vi stemte om, som det forrige forslag, der er der afgivet 178 stemmer og der er 163, der har stemt for, og der er 15, der har stemt imod, så det forslag er vedtaget. Det var forslaget om urafstemning fremsat af en række medlemmer, der er vedtaget.

Formanden: Så er det bare, det er lidt svært at finde ud af, hvordan det skal være på dagsordenen her, fordi det går lidt på kryds og tværs, men eftersom at vi nu har vedtaget, at gene-

ralforsamlingen kan beslutte, om noget skal til urafstemning, og det, vi tidligere i dag har været enige om var en god ide var en god ide at sende til urafstemning, nemlig vedtægtsændringen om formålsbestemmelserne, så vil jeg høre generalforsamlingen her, om der er enighed om, at vi sender vores forslag til vedtægtsændringer til urafstemning? Ja, vi er nødt til at have en rigtig håndsoprækning. Er vi enige om at sende forslaget om punkt 4 til urafstemning blandt samtlige medlemmer i pensionskassen? Dem, der stemmer ja, rækker op, rækker hånden op. Eller er det en skriftlig en? Er vi nødt til det?

Dirigenten: Forslaget under punkt 4, dagsordenens punkt 4, forslag fra bestyrelsen om ændring af vedtægtsens formålsbestemmelse, den blev jo stemt ned. Bestyrelsen foreslår, at den i forhold til det, der nu er vedtaget omkring urafstemning, sender den formålsbestemmelse til urafstemning.

Kirsten Utoft: Hvordan forholder det sig med vedtægten? Afstemning om vedtægtsændringer. Jeg tror, at det er en af de allersidste paragraffer – nede i den bund, hvad står der der? Altså, at to tredjedele af generalforsamlingen forkaster en vedtægtsændring eller går ind for en vedtægtsændring.

Formanden: Må jeg svare. Det er selvfølgelig muligt. Vi har nu ved generalforsamlingen besluttet et fremsat forslag om, at man i generalforsamlingen kan sende noget til urafstemning, selvfølgelig noget, som i henhold til lovgivningen kan sendes til urafstemning, nemlig vedtægtsændringer. Det har vi besluttet. Det har vi revisionens og optællingens ord for, at det er besluttet. Det, generalforsamlingen her ønsker at sende - formålsparagrafændringen, altså en vedtægtsændring - til urafstemning, så kan vi gøre det her i dag, fordi vi netop alle sammen er enige om, at det er vigtigt at sende vedtægtsændringer til urafstemning. Alternativet er jo, at vi skal indkalde til en ekstraordinær generalforsamling, hvor vi stiller det samme spørgsmål til generalforsamlingen, og det tænkte jeg, når vi nu har en generalforsamling her, og vi har jurister, som siger, det er i orden, så tænkte jeg, det var et unødigt bureaukrati om et forslag, vi alle sammen her faktisk er enige om vil være superfornuftigt at sende til urafstemning.

Dirigenten: Det er min vurdering, at hvis man ønsker ved en afstemning om at sende den formålsbestemmelse til en urafstemning, så kan man tilkendegive, at det vil man gerne. Alternativt vil det jo være nødvendigt, hvis man ønsker en formålsbestemmelse, som har været behandlet her, til urafstemning, så skal vi altså ud i en ekstraordinær generalforsamling.

Christian Skjoldborg: Jeg synes, vi er kommet ud på dybt vand. Og det er svært at overse og jeg kan mærke, at dirigenten er heller ikke 100 %, jeg er heller ikke lige 100 % klar over det. Vi har sat noget - vi har bedt om vedtægtsændringerne. Der har vi jo bedt om, at det blev udskudt, således at man kunne tænke sig om og bearbejde det. Det, man nu lige pludselig i sidste øjeblik finder ud af, fint, nu sætter vi sgu forslaget til urafstemning. Det mener jeg er at vride generalforsamlingens beslutning på det andet punkt, og jeg mener, at det er en procedurerefjl.

Axel Bendtsen: Ja jeg tænkte såmænd nok, at det der med at høre medlemmerne, det bruger man jo, når det er mest hensigtsmæssigt, og i denne her situation kan det måske for nogen være uhensigtsmæssigt at høre medlemmerne. Hvis det ikke kan sættes til urafstemning, så vil jeg i hvert fald meget opfordre bestyrelsen til at indkalde til en ekstraordinær generalforsamling, for det er nødvendigt, altså, fordi jeg synes også, at alle her - denne her lille kreds, hvor vi sådan set, når din flotte tale, Christian, det var et rigtig fint argumentation derinde, men du holdt den først og fremmest for de 100, som ikke hørte den, nemlig de 100 fuldmagter, som var til stede. Så jeg synes, der er god grund til at vi griber lidt i demokratiets skuffe her og siger, at så er vi nødt til med en præcis dagsorden at indkalde til ekstraordinær generalforsamling på dette punkt, men jeg vil da stadig mene, at det var rigtigt at tage det pragmatisk og sige, det er i orden, vi sidder her, vi tager urafstemning, så snyder vi i hvert fald ikke medlemmerne.

Formanden: Jamen tak for indlægget Aksel. Jeg har lyst til lige at spørge endnu en gang. Synes I her i forsamlingen, at vi behøver at indkalde til en ekstraordinær generalforsamling. Som jeg læser de ting, som der står også i det fra medlemmernes arbejdsgruppe, står der gentagne gange skrevet, faktisk på flere af forslagene, at ønsket er, at vedtægtsændringer skal til urafstemning. Vi har juristernes ord for, at der er OK, at vi beslutter det i denne forsamling. Jeg synes, jeg vil opfordre til, at vi sparer os alle sammen for det bureaukrati det er at lave en ekstraordinær generalforsamling og vedtager det nu, men naturligvis, hvis ikke vi kan vedtage det, så må vi indkalde til en ekstraordinær generalforsamling.

Ebbe Joensen: Ja, men vi har jo lige vedtaget punkt 3, hvori vi lægger op til, at vi i generalforsamlingen kan afgøre, om vi vil sende tingene ud til urafstemning, så set i lyset af den vedtagelse, vi lige har lavet, synes jeg altså, at vi skal først og fremmest prøve at få stemt det her - tage en afstemning på, om vi kan sende forslaget til urafstemning eller om vi skal ud i den nye omgang, der hedder en ekstraordinær generalforsamling.

Dirigenten: Jeg vil foreslå, at vi tager en afstemning om det her, og så må vi så efterfølgende være helt præcise på, hvordan det skal håndteres i den kommende bestyrelse. Jeg blev også opfordret til, at en sådan afstemning, den vil man gerne have gennemført ved skriftlig afstemning.

Formanden: Må jeg godt sige, det, der sendes til urafstemning er ganske rigtigt bestyrelsens forslag til ny formålsbestemmelse, punkt 4 i dagens dagsorden. Det er forkastet på denne generalforsamling, men samtidig kunne generalforsamlingen beslutte, og det står der rigtigt mange steder, at vi kan sende et forslag til urafstemning og forslaget er, at vi på baggrund af det netop vedtagne forslag om urafstemning sender punkt 4 forslag om ny formålsbestemmelse til urafstemning hos medlemmerne, så det ikke kun er de 193, som har stemt i dag, men de 8.000 medlemmer, vi har, som kan give deres mening til kende. Det er i mine øjne temmelig demokratisk. Vi hører medlemmerne, hvad de mener om formålsbestemmelsen, og vi kan skrive til medlemmerne, at på generalforsamlingen har formålsbestemmelsen været til diskussion og er blevet nedstemt, så der er fuld åbenhed, fuld ærlighed. Det kunne bare være fint, hvis vi bruger den lejlighed, vi netop har fået ved at stemme muligheden for at lave urafstemning igennem, som jeg kan se det, går arbejdsgruppen rigtig meget ind for, at man sender vedtægtsændringer til urafstemning. Jeg synes, det ville være en god ide, hvis vi beslutter det i dag.

Hanne Smith: For mig forekommer det helt urimeligt. Det blev nedstemt. Nå men så laver man lige en fikumdik der, nå, men så kan man jo sende det ud som urafstemning efter denne her afstemning, der har været, men man kan altså ikke bare sende det ud, og lade som om den debat, der er her, ikke er foregået. Og os, som har haft en bevidst holdning til det inden vi troppede op her til mødet, altså, hvis der skal foregå urafstemning, så kræver det da en eller anden form for argumentation og diskussion mellem den ene gruppe og den anden gruppe og de holdninger, der ligger bag. Det kan da ikke være sådan, at bestyrelsen bare kan sende sit forslag ud en gang til, til alle de der sagesløse medlemmer, som overhovedet ikke interesserer sig et kvæk for det, ikke? Altså, det er et problem, et demokratisk problem, må jeg nok sige.

Helle Zacho Hinrichsen: Jeg forstår ikke helt, når vi har nedstemt det der punkt 4, at så man kan sende det ud. Kunne det tænkes, I kom i tanke om en bedre formålsbestemmelse end den, I har leveret nu? Altså, så vi ikke stemmer om, at det er præcis det der, I sender ud. I kunne jo godt, det kunne jo være, at vi blevet klogere og lavede en ny eller med nogle ændringer?

Formanden: Selvfølgelig kan vi altid blive klogere. Vi synes selv, vi er blevet meget klogere siden sidste års generalforsamling, hvor 95 % af diskussionen handlede om, at man ikke ville have en bank. Det fjernede vi så. Men nu vil man så i forsamlingen her ikke have den nye for-

målsparagraf. Der er ikke noget kludder i demokratiet her. Vi har netop besluttet et forslag om urafstemning. Generalforsamlingen kan beslutte en urafstemning. Det er ikke bestyrelsen, der har besluttet det. Det er generalforsamlingen. Det er os, det er dette rum med et meget stort flertal. En af de ting, som man netop kan beslutte på en generalforsamling nu, det er at sende noget til urafstemning, og da jeg har meget svært ved at se det udemokratiske i, at vi sender noget til urafstemning i dette forum. Det har jeg simpelthen svært ved at se, men igen, det er da rigtigt, at man var nødt til at beslutte forslaget om urafstemning, før man kunne gøre det. Det er altså ikke bestyrelsen, som har fundet på det. Jeg vil også erindre jer om, at jeg inden afstemningen sagde, at det under alle omstændigheder var bestyrelsens holdning, at forslaget skulle sendes til urafstemning. Det har intet at gøre med, om det var blevet for eller imod på denne generalforsamling. Det var bestyrelsens holdning, at dette skulle sendes til urafstemning, og det sagde jeg inden diskussionen om formålsparagraffen overhovedet gik i gang. Vi havde bare ikke muligheden for at gøre det, fordi vi skulle urafstemningsforslaget igennem først. Nogle gange er det svært at finde ud af, hvilken rækkefølge man skal tage tingene i, men vi har altså eksperter ord for, at det er okay at gøre det, og jeg ved, at Ebbe også er jurist og dermed måske lidt mere ekspert end så mange af de arkitekter og mig selv, så jeg er ganske tryk ved demokratiet i at træffe en beslutning og jeg foreslår at vi går i gang med afstemning og så kan man jo stemme imod, hvis man er imod, at vi sender det til urafstemning.

Christian Skjoldborg: Jeg synes faktisk, det er mange, mange år siden, jeg har oplevet sådan en form for en manipulation. Det, vi har gjort, det er, vi har sagt til bestyrelsen vedrørende vedtægtsændringerne, I skal tænke jer om en gang mere og forklare os, hvad det er. Det blev stemt ned. Og det er fuldstændigt korrekt, vi er alle sammen enige om, også nu bestyrelsen, at en generalforsamling kan sende noget til urafstemning, og det skal man gøre, men jeg har aldrig, og jeg kan slet ikke forstå dirigenten, at han kan tillade, at det går igennem, at man må manipulere så meget med det mest centrale forhold, som er blevet nedstemt, og det hiver man ligefrem op og der er jeg enig fuldstændigt med dig om, det kan man ikke. Det er fuldstændigt udemokratisk og jeg mener, at det er imod et - ja, der er jo jurister til stede, som måske kunne forklare, om man lige pludselig kan sætte alt det til side, som vi har stemt igennem.

Jørgen Hedegaard: Ja, men vi kan da bare beslutte her, at vi vil ikke have det til afstemning. Det kan vi da bare beslutte her. Lad os da tage den afstemning, om det skal sendes ud eller det ikke skal sendes ud. Det er jo lige det, der står i det forslag, vi lige har vedtaget, ikke?

Dirigenten: Jeg vil foreslå, at vi tager den afstemning nu. Og dem der kan stemme for forslaget om at sende den der vedtægtsændring ud, de krydser for på den blanket, der har nr. 6. Og dem, der stemmer imod, skal også bruge den samme blanket og stemme imod.

Afstemningen om ejendomsstrategien – det var sådan en af dem, hvor der kan stemmes ved almindelig stemmeflertal. Det er jo ikke en vedtægtsændring. Der er afgivet 164 stemmer. 108 har stemt for og 52 har stemt imod og 4 stemmer er blanke. Det vil sige, det forslag er vedtaget. Bestyrelsens generelle strategi for ejendomssalg skal stoppes og trækkes tilbage. Og det har man stemt for. Og mens der tælles, så vil jeg gå videre i dagsordenen. Og vi er nu nået til forslag 6 også fra en række medlemmer. Ønske om materiale til Generalforsamlingens deltagere. Er der nogen, der vil forelægge det?

Kirsten Utoft: Det var på det orienteringsmøde, der var i København, der blev vi meget usikre på, hvad er det egentlig for en organisation, vi har i dag. Hvordan er ansvarsstrukturen? Hvad er det for nogle forskellige selskaber og afdelinger, osv., der ligger både her og der. Finanstilsynet kunne jeg se de snakker om, at der er en investeringsafdeling, nå det var bare fordi jeg så så Finanstilsynets afrapportering, og altså inde på hjemmesiden der kunne jeg se noget tredje med tre små bogstaver, og så siger jeg: Hvad er det for en organisation? Hvad er det for en struktur, vi har med at gøre? Og hvor ligger ansvarsstrukturen i hele det her? Det er

det, vi er interesseret i. Vi mangler alle de små frynser, der ligger rundt omkring. Dem kunne vi ikke se i det materiale.

Formanden: Vi mener jo, at det er det materiale, som der blev delt rundt, der lå på stolene suppleret af den grafiske fremstilling, som Cristina Lage havde. Så det er det.

Christian Skjoldborg: Vi henstiller sådan set til bestyrelsen, at de fremover vil tydeliggøre, hvad det er, sådan at man kan se et organisationsdiagram og hvordan det fungerer. Jeg synes, det er al ære værd, det du lagde frem der, men det kan godt uddybes, og det er det, vi mener, så vi vil gerne trække forslaget tilbage under den forudsætning, at vi tror på, at I vil prøve at anskueliggøre det, så alle kan forstå det.

Ad pkt. 6. Valg af bestyrelse

Dirigenten: Okay, vi går så over til dagsordenens punkt 6. Valg til bestyrelse. Geert Ahrends' og Ole Bjørn Petersens mandater er på valg, og bestyrelsen indstiller til valg af Mette Carstad og genvalg af Ole Bjørn Petersen. Mette Carstad er i dag udpeget af Arkitektforbundet, men hun stiller nu op som medlemsvalgt. Hvis hun bliver valgt af generalforsamlingen, betyder det, at Arkitektforbundet vil udpege en anden i stedet for Mette Carstad. Og så skal jeg høre, om der er andre forslag?

Kirsten Utoft: Først lige en afklaring. Er det sådan, at Mette Carstad, hvis hun ikke bliver valgt til bestyrelsen, hopper hun så tilbage igen i Arkitektforbundet? Jeg skal bare lige have den afklaret, men derudover så bliver der opstillet to kandidater. Den ene er Ebbe Harder, han er fra København. Han har arbejdet i mange år på skolen. Han har været forskningsleder på skolen i København, i en årrække været inspektør og i kraft deraf har deltaget i økonomistyringen af skolen. Og det vil sige han har en utroligt stor faglig og administrativ erfaring. Vi har Rie Øhlenschlæger som kommer fra det jyske. Jeg vil meget gerne have, at Rie Øhlenschlæger præsenterer sig selv. Ebbe Harder er til en arkitektkonference i Paris. Han rejste i går, og derfor er han ikke med. Ellers så ville han have været her og præsentere sig selv.

Rie Øhlenschlæger: Rie Øhlenschlæger, arkitekt. Selvstændig her i Aarhus, hvor jeg har et lille konsulentfirma, der hedder A+B, Arkitektur + Bæredygtighed, hvor jeg arbejder med at forbedre den arkitektoniske kvalitet af det byggede miljø og det planlagte miljø, sådan indeholdende en miljøkvalitet som en af de parametre, der er med til at skabe arkitektonisk kvalitet. Jeg er blevet opfordret til at stille op til det her valg. Og det gør jeg faktisk gerne, fordi jeg er ellers ikke sådan ret interesseret i denne her pensionskasse, fordi egentlig synes jeg ikke, at penge er særligt interessant, man er nødt til at have nogen, men, okay jeg har betalt nogle penge ind til denne her kasse, ikke vældigt mange, men jeg er medlem af den, og jeg blev lidt pikeret over at læse materialet nu og at finde ud af, at man pludselig havde ændret på strategien og var begyndt at sælge ejendommene og det undrede mig lidt og at det allervigtigste af alt, det var at finde de investeringer, der så absolut gav det bedste afkast. Så var det straks jeg, som god pacifist, tænkte, så for pokker, nu ryger ind i våbenindustrien eller sådan noget. Det gør vi selvfølgelig nok ikke, men groft sagt, så lød det som om, at bestyrelsen ville have carte blanche til den slags beslutninger. Så undrede det mig rigtig meget, og jeg har allerede sagt det én gang, jeg behøver ikke gentage det, at vi ikke kan være foregangsmænd og kvinder ved at investere smart og intelligent i danske arkitekters byggerier. Både nogle ældre ejendomme og nogle nye og nogle kommende. Det undrer mig så meget og så føler jeg, at der er en lille bitte smule mangel på åbenhed i det arbejde, der foregår p.t., så måske kunne det være en god ide at revidere eller forny bestyrelsen lidt, så med mangel på økonomisk indsigt, indrømmet, så stiller jeg op til valget, men med en hel del sund fornuft og kritisk sans. Så vil jeg gerne stille op til det her valg, og jeg har så nogle stillere, der har valgt at tro på, at jeg vil kunne gøre en indsats, som er relevant. Tak.

Dirigenten: Ja, så vil jeg sige, at når der nu er konstateret, at der er altså flere kandidater på valg end der skal vælges, så skal det jo sendes til urafstemning i henhold til vedtægten. Og de to, der er stillet op, har afleveret fornødent stillermateriale, så det er det. Formanden vil gerne have ordet.

Formanden: Ja, fordi Kirsten Utoft hun spurgte i forhold til, at jeg, som også stiller op til valg til Arkitekternes Pensionskasses bestyrelse, jeg vil sige, jeg har bedt Arkitektforbundet om ikke at udpege mig længere, fordi jeg helst vil være medlemsvalgt, og det mener jeg faktisk, at det er en god ide at være medlemsvalgt, hvis du gerne vil være formand i pensionskassen. Jeg tror, at vi nu alligevel under alle omstændigheder skal i gang med at lave noget skriftligt materiale, hvor vi promoverer os selv, så jeg vil kun promovere mig i denne forsamling ved at berette om de resultater, som vi har opnået, som jeg selv er rigtig stolt, og som I har fået fremlagt på dagens møde. Så det er, hvad jeg vil sige om mig selv. Hvem Arkitektforbundet vil udpege, det vil jeg slet ikke udtale mig om, men jeg ved, at Arkitektforbundet er til stede, så jeg ved ikke, om du vil sige noget.

Arne Ennegaard Jørgensen: Jeg hedder Arne Ennegaard Jørgensen og jeg er direktør i Arkitektforbundet. Jeg er ikke medlem af pensionskassen, men er jo administrativt ansat. Jeg har en udtalelse, sådan set på baggrund af vores bestyrelse, og det er, at det er korrekt, at Arkitektforbundet har udpeget Mette igennem mange år og har været rigtig glad for den udpegning. Vi respekterer selvfølgelig også, at Mette gør, som hun gør. Og hun har lige motiveret her, hvorfor hun gør, som hun gør. Nemlig at hvis man vil være formand for en pensionskasse, så er det nok en god ide at stille op som medlemsvalgt. Vi har ikke afgjort endnu, hvem vi peger. Vi har først bestyrelsesmøde på onsdag og så har vi repræsentantskabsmøde den 23. maj, og det er i den proces, at vi så vil finde en kandidat, som vi så vil pege på, og der vil vi selvfølgelig se på, hvad er det for nogle kompetencer, der vil blive sammensat, og hvor mener vi så, at medlemmerne bør have en stemme. Så vi har ikke noget navn i dag.

Robert Mogensen: Jeg hedder Robert Mogensen. Jeg vil meget anbefale forsamlingen at vi stemmer på Mette Carstad. Jeg har i hele det forløb, der har været her i dag været enig i bestyrelsens indstilling til de punkter, der har været behandlet, og jeg ser Mette Carstad som en rigtig dygtig formand og ser hende gerne fortsætte og ser hende også gerne fortsætte i en situation, hvor vi tilsyneladende befinder os i høj sø. Tak skal du have.

Jean-Pierre van Tittelboom: Jeg er eksformand for pensionskassen og har været i pensionskassens bestyrelse igennem 25 år, og har været formand i 23 år. Jeg har været med Mette i en del år. Og jeg synes, hun gør det rigtig godt, så jeg vil også anbefale, at man stemmer på Mette. Jeg vil også anbefale, at man stemmer på Ole og grunden til, at jeg gør det, det er fordi, det er ikke helt nemt at komme ind i bestyrelsesarbejdet i pensionskassen. Og det bliver vanskeligere og vanskeligere og der bliver stillet større og større krav til arbejdet i bestyrelsen. Og der bliver også stillet større og større krav til økonomisk indsigt og de har fået professionaliseret bestyrelsen, og det er også derfor bestyrelsen har fået et professionelt medlem, og derfor synes jeg, at man diskvalificerer sig selv, når man siger, at man ikke har forstand på økonomi. Det er et stort minus.

Ad pkt. 7 Valg af revision

Dirigenten: Det vil under alle omstændigheder sige, at pensionskassens medlemmer vil blive involveret i en urafstemning omkring valg til bestyrelsen. Og så kan jeg gå over til punkt 7 på dagsordenen, der er valg af revision. Bestyrelsen indstiller til genvalg statsautoriseret revisor Lone Møller Olsen og statsautoriseret revisor Kasper Bruhn Udam fra Deloitte som henholdsvis revisor og revisorsuppleant. Er der nogen indvendinger mod det? Så vil jeg betragte det som vedtaget. Og så vil jeg lige sige, at der har jo været en række forslag fremme omkring ændringer af forslag, og der er nogen, der er vedtaget, der er nogen, der er forkastet. Og inden vi sådan går over til punktet Eventuelt, så vil jeg selvfølgelig lige sikre mig, at besty-

relsen har generalforsamlingens bemyndigelse til at foretage ændringer af redaktionel karakter i de der forskellige vedtagelser. Dels at foretage ændringer i forslagene, hvis der er krav om det fra myndighederne, det vil sige, hvis man får at vide, at det er på en eller anden måde problematisk i forhold til al den lovgivning, der ligger omkring det. Og det er i øvrigt også i overensstemmelse med gængs praksis, men efter denne her diskussion, så går jeg ud fra, at der ikke er nogen her, der har nogen bemærkninger til det.

Ad pkt. 8. Sted for næste års generalforsamling

Inden vi går videre til Eventuelt er der også lige en afgørelse, der handler om, at vi skal holde generalforsamling i København til næste år og det vil jeg høre, om der er nogen, der har indvendinger imod?

Henrik Sørensen: Jeg mener, at det er rimeligt, at man kører en 3-års turnus, sådan at vi tre år i træk er i Aarhus og så 1 år er i København.

Dirigenten: Det er der ikke rigtigt stillet noget forslag om før nu. Så der er reelt et forslag, der handler om, at det ligger i København til næste år. Hvis ikke der er nogen, der sådan vil argumentere for, det skal det ikke, så vil jeg betragte det som vedtaget.

Ad pkt. 9. Eventuelt

Så er vi kommet til punkt 9 Eventuelt, og jeg skal høre, om der er nogen, der ønsker ordet under Eventuelt? Det er der en, der gør.

Karen Zahle: Jeg vil bare bede om at få gentaget – jeg er usikker på, det der hedder forslag 5. Det er det med ejendomshalløjet. Jeg vil meget gerne have at vide, blev det forslag, der er fremsat af en kreds af medlemmer, om det er blevet vedtaget?

Dirigenten: Det er blevet vedtaget, ja.

Dirigenten: Vi mangler et afstemningsresultat. Det var den afstemning, der handlede om, at der skulle være urafstemning omkring det forslag, som bestyrelsen havde fremlagt til vedtægtsændringer og som blev forkastet. Der var 57 stemmer for at sende det til urafstemning, og der var 102 stemmer imod at sende det til urafstemning. Så forslaget om en urafstemning omkring det punkt er forkastet. Der var afgivet 163 stemmer i alt. Det er forkastet.

Så vil jeg give ordet til Mette.

Formanden: Ja, men tak for dette års spændende generalforsamling, hvor bestyrelsen jo i den grad har fundet ud af, hvad fuldmagter kan gøre, men også har siddet her og set det ene forslag efter det andet blive forkastet. Det er selvfølgelig ikke særligt sjovt, men tak for de fremmødte og tak for interessen for vores generalforsamling, og jeg tror, at vi kan være lige gode venner stadigvæk og vi kan drikke et glas vin ude foran, hvis nogen har lyst til det. Der er også en buffet, og så er det jo så ganske enkelt, at vi også ses til en ekstraordinær generalforsamling, når bestyrelsen får indkaldt til den, og så ses vi i København til næste år. Tusind tak til Ib for dirigenthvervet.

Gentofte 6. maj 2013

Johnni Nielsen
(referent)

Ib Ferdinandsen
(dirigent)